

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA VEŘEJNÉ EKONOMIKY

Zhodnocení hospodaření základních škol ve městě Svitavy

Financial Management Evaluation of Selected Primary Schools in the
Town of Svitavy

Student: Bc. Monika Hajslerová

Vedoucí diplomové práce: Ing. Bc. Jiří Bečica, Ph.D.

Ostrava 2018

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra veřejné ekonomiky

Zadání diplomové práce

Student: **Bc. Monika Hajslerová**
Studijní program: N6202 Hospodářská politika a správa
Studijní obor: 6202T055 Veřejná ekonomika a správa
Téma: Zhodnocení hospodaření základních škol ve městě Svitavy
Financial Management Evaluation of Selected Primary Schools in the
Town of Svitavy

Jazyk vypracování: čeština

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
2. Regionální školství v ČR a jeho financování
3. Analýza školství ve městě Svitavy
4. Zhodnocení hospodaření vybraných základních škol ve městě Svitavy v letech 2012-2016
5. Závěr

Seznam použité literatury

Seznam zkratk

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Seznam příloh

Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

BREWER, Dominic J. and Patric J. McEWAN (eds.). *Economic of Education*. San Diego: Elsevier, 2010. 383 s. ISBN 978-0-08-096530-7.

MORÁVEK, Zdeněk a Danuše PROKŮPKOVÁ. *Příspěvkové organizace 2015*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2015. 290 s. ISBN 978-80-7478-833-8.

PEKOVÁ, J., J. PILNÝ a M. JETMAR. *Veřejný sektor – řízení a financování*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. 485 s. ISBN 978-80-7357-936-4.

VRABKOVÁ, I., I. VAŇKOVÁ, J. BEČICA a Š. KRYŠKOVÁ. *Příspěvkové organizace: postavení, úkoly a technická efektivnost*. Ostrava: VŠB-TU Ostrava, 2017. ISBN 978-80-248-4028-4.

Formální náležitosti a rozsah diplomové práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí diplomové práce: **Ing. Bc. Jiří Bečica, Ph.D.**

Datum zadání: 24.11.2017

Datum odevzdání: 27.04.2018

doc. Ing. Petr Tománek, CSc.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Zdeněk Zmeškal
děkan fakulty

Prohlašuji, že jsem celou práci, včetně příloh, vypracovala samostatně a použila jen uvedené informační zdroje.

V Ostravě dne 27. dubna 2018

.....*Hajslerová*.....
Bc. Monika Hajslerová

Obsah

1	ÚVOD	7
2	REGIONÁLNÍ ŠKOLSTVÍ V ČR A JEHO FINANCOVÁNÍ	10
2.1	Regionální školství	13
2.2	Příspěvková organizace	15
2.3	Financování základních škol	17
2.3.1	Finanční prostředky ze státního rozpočtu	18
2.3.2	Finanční prostředky od zřizovatele	22
2.3.3	Finanční prostředky ze své vlastní a doplňkové činnosti	23
2.3.4	Finanční prostředky z fondu organizace	24
2.4	Účetnictví příspěvkových organizací	25
3	ANALÝZA ŠKOLSTVÍ VE MĚSTĚ SVITAVY	28
3.1	Charakteristika jednotlivých základních škol	31
3.2	Finanční prostředky získané vlastní činností a příspěvek od zřizovatele	34
3.3	Finanční prostředky ze SR	38
3.4	Doplňková činnost ve sledovaném období 2012 – 2016	40
3.5	Finanční prostředky z fondu organizace	41
4	ZHODNOCENÍ HOSPODAŘENÍ VYBRANÝCH ZÁKLADNÍCH ŠKOL VE MĚSTĚ SVITAVY V LETECH 2012 – 2016	43
4.1	Zhodnocení hospodaření po přepočtu hodnot na žáka	43
4.2	Zhodnocení hospodaření po přepočtu hodnot na třídu	49
4.3	Zhodnocení hospodaření po přepočtu hodnot na kapacitu	55
4.4	Výsledek hospodaření	61
5	ZÁVĚR	63
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	68
	SEZNAM ZKRATEK	72
	PROHLÁŠENÍ O VYUŽITÍ VÝSLEDKŮ DIPLOMOVÉ PRÁCE	73
	PŘÍLOHY	74

1 ÚVOD

Ve veřejném sektoru působí mnoho organizací, které mají neziskový charakter. Základem a nutným rysem takovýchto neziskových organizací je veřejný zájem na nevýdělečně poskytovaných službách. Jednou z forem neziskových organizací jsou příspěvkové organizace. Jejich posláním je zabezpečovat služby, které jsou realizovány za ceny nižší, než jsou příjmy, které z nich plynou, nebo bezplatně. Tyto organizace se dále dělí podle účelu, k němuž byly zřízeny. S příspěvkovými organizacemi se setkáváme ve školství, kultuře, zdravotnictví a dalších oblastech. Tyto organizace jsou závislé na ekonomické situaci svých zřizovatelů. V diplomové práci se bude jednat o školská zařízení typu základní školy ve městě Svitavy.

Školy a vzdělávání tvoří jedno z významných odvětví veřejného sektoru. Koncepce školství je součástí vzdělávací politiky. Produkuje veřejné statky a rozhodujícím způsobem tak přispívá ke kultivaci lidského potenciálu. Každý stát věnuje pozornost stavu svého školství, neboť úroveň jednotlivých typů škol má vliv na vývoj osobnosti, ale také na hospodářský, kulturní a sociální rozvoj příslušné země. V podstatě můžeme říci, že vzdělání působí jako pozitivní externalita, ze které má každý subjekt prospěch. Vzdělání lidí jsou předpokladem pro další hospodářský rozvoj, snadnější adaptabilitu na měnící se poměry na trhu práce, snadnější zvládání nových a náročnějších technologií v národním hospodářství, zajištění produkce kvalitních statků všeho druhu. Vzdělávání není pouze získávání dovedností, rozvíjení rozumových schopností, osvojení si morálních, sociálních a duchovních hodnot, ale i osvojování si schopností začlenit se do společnosti, umět komunikovat s ostatními, dokázat řešit problémy, nést za své chování a jednání zodpovědnost. Vzhledem k tomu, že rentabilita poskytovaných služeb v oblasti školství je hluboko pod úrovní nákladů, školy hospodaří s majetkem státu a jsou financovány prostřednictvím veřejných rozpočtů. Tyto rozpočty jsou však omezené. Školy by se měly snažit v rámci svých podmínek hospodařit se svěřenými prostředky co nejefektivněji. Aby mohly školy plnit své poslání a funkci, je nutné zajistit dostatečné finanční prostředky.

V České republice je zavedena „povinná školní docházka“ již od dob Marie Terezie, která si uvědomovala důležitost vzdělání. V současné době povinná školní docházka začíná v šesti letech věku dítěte a činí devět let, přičemž je většinou plněna na základních školách. Základní vzdělání je tedy nedílnou součástí každého z nás a bez jeho absolvování nemůžeme

pokračovat do následujících studijních programů vzdělávacího systému. Základní vzdělání je prostředkem k tomu, aby se děti naučily tvořivě myslet a komunikovat.

Cílem diplomové práce je na základě analýzy vybraných škol zhodnotit ekonomickou situaci v oblasti základního školství ve městě Svitavy v letech 2012 - 2016. Dílčím cílem je následně zhodnocení těchto příspěvkových organizací s přepočtem na jednoho žáka, jednu třídu a kapacitu školy. K dosažení těchto cílů bude použita metoda abstrakce v teoretické části. V praktické části budou aplikovány zejména metody analýzy, syntézy a v další části pak metoda komparace. S uvedenými cíli byla stanovena hypotéza, že příspěvkové organizace nakládají ve sledovaných letech se svěřenými finančními prostředky hospodárně a že finanční zdroje jsou dostatečné vzhledem k potřebám organizací. Za dostatečné se považuje dosažení vyrovnaného, popřípadě kladného výsledku hospodaření, hospodárností se rozumí minimalizace nákladů na vstupy používané pro činnosti školy s ohledem na odpovídající kvalitu vzdělávání. Druhou stanovenou hypotézou je, že náklady a výnosy základních škol jsou srovnatelné. Za srovnatelné se v rámci přepočtu průměrných hodnot na žáka, třídu a kapacitu považuje $\pm 10\%$.

Diplomová práce je členěna na pět částí včetně úvodu a závěru. Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. Teoretická část se zabývá charakteristikou školství, a to především regionálního školství se zaměřením na jeho financování. Na úvod praktické části je popsáno školství ve městě Svitavy, včetně demografického vývoje osob ve věku 0 – 14 let a dále jsou charakterizovány vybrané základní školy. V následující podkapitole je analyzováno hospodaření škol v letech 2012 – 2016 na základě zvolených kritérií. Ve čtvrté kapitole jsou zhodnocena analyzovaná data na základě přepočtu na jednoho žáka, třídu a kapacitu školy. Přepočet hodnot na žáka, třídu a kapacitu byl zvolen z důvodu rozdílného počtu žáků na školách, rozdílnosti v naplněnosti škol a ve využívání kapacity a z důvodu odlišné velikosti budov. Poslední kapitolou je závěr, kde je celá problematika shrnuta. Přestože se práce zabývá převážně finančními prostředky ve školství, je nutno uvést, že hlavním cílem základních škol není tvorba zisku, ale především poskytování veřejné služby.

Pro vypracování diplomové práce je použito odborné literatury, zákonů, webových zdrojů především Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy a taktéž jsou použity interní dokumenty zvolených příspěvkových organizací. Práce by mohla být přínosem pro zřizovatele těchto škol, vzhledem k ucelenosti a přehlednosti informací týkající se finančního

hospodaření vybraných organizací. Téma je vybráno z důvodu, že je společností často přehlíženo a bezplatné základní vzdělání považují lidé za samozřejmost. Zajímavostí je také to, že škola musí najít způsob, jak hospodařit s omezenými prostředky a nalézt kompromis mezi potřebami školy a nařízením zřizovatele.

2 REGIONÁLNÍ ŠKOLSTVÍ V ČR A JEHO FINANCOVÁNÍ

Školy a vzdělávání tvoří jedno z důležitých odvětví veřejného sektoru, které produkuje veřejné statky a rozhodujícím způsobem tak přispívá ke kultivaci lidského potenciálu. Problémem ve školství je měření hodnocení výsledků tvorby lidského kapitálu (Peková, 2008). Ekonomové se snaží pochopit, jak se vlastně vzdělávání vytváří. Na tuto problematiku lze nahlížet ze dvou různých hledisek. Jedno z nich je nahlížet na vzdělávání jako na produkční funkci, ve které jsou školské vstupy procesy, ze kterých jsou vytvořeny výstupy. Podle této formulace pak k tomuto procesu dochází uvnitř školského systému. Druhý přístup zkoumá organizaci jakožto síť mezilidských smluvních vztahů, ve kterých se jednotlivci snaží sjednotit s ostatními v pracovním výkonu. Druhý přístup se často odkazuje buď na ekonomii transakčních nákladů, nebo na využití teorie zastupovaného a zástupce (ta se snaží vystihnout problémy delegování rozhodovacích pravomocí mezi vedoucími nebo řediteli škol a jejich podřízenými nebo zástupci). Teorie produkční funkce využívá systém vstupů a výstupů za účelem zlepšení školství. Mezi hlavní vstupy můžeme zařadit učitele, správce, finanční podporu a vybavení zatímco k hlavním výstupům patří výkony studentů (jejich znalosti, dovednosti) (Brewer, 2010). Definovat pojem „školství“ v celé jeho šíři je velmi obtížné. Školství je běžně užívaný termín, který v sobě zahrnuje vzdělávání ve všech jeho možných formách. Vzdělávání se nevztahuje jen k vědě a poznávání, tedy k rozvíjení rozumových schopností, ale i k osvojování si sociálních a dalších dovedností, duchovních, morálních a estetických hodnot a žádoucích vztahů k ostatním lidem i ke společnosti jako celku, k emocionálnímu a volnému rozvoji, v neposlední řadě pak ke schopnosti uplatnit se v měnících se podmínkách zaměstnanosti a tím i trhu práce (Národní program rozvoje vzdělání v České republice: Bílá kniha, 2001).

Ústavním základem právní úpravy školství je Listina základních práv a svobod jako součást ústavního pořádku České republiky, ve znění pozdějších předpisů. V ustanovení článku 33 Listiny základních práv a svobod je zakotveno právo každého na vzdělání, zákonné stanovení povinné školní docházky, právo na bezplatné vzdělání v základních a středních školách, podle možností společnosti a schopností občana také bezplatné vzdělání na vysokých školách a zákonem stanovenou možnost na pomoc státu při studiu. V článku 25 odst. 2 písm. a) Listiny základních práv a svobod, který zajišťuje občanům příslušejícím k národnostním a etnickým menšinám právo na vzdělání v jejich jazyku a v neposlední řadě s problematikou školství související článek 26 odst. 1, ve kterém nalezneme právo člověka na svobodnou

volbu povolání a přípravu k němu. V Česku upravuje školství především zákon č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání. Stanovuje podmínky, za nichž se vzdělávání a výchova uskutečňuje. Zákon vymezuje práva a povinnost FO a PO při vzdělávání a stanovuje působnost orgánů vykonávajících státní správu a samosprávu ve školství. Tento zákon taktéž vymezuje zásady vzdělávání, mezi které patří rovný přístup ke vzdělávání každého občana České republiky nebo jiného členského státu bez jakékoli diskriminace, zohledňování vzdělávacích potřeb jednotlivce, vzájemná úcta, respekt, názorová snášlivost, solidarita a důstojnost všech účastníků vzdělávání, bezplatné základní a střední vzdělávání státních občanů ČR nebo jiného členského státu EU ve školách, které zřizuje stát, kraj, obec nebo svazek obcí a další, svobodné šíření poznatků vyplývající z výsledků soudobého stavu poznání světa, zdokonalování procesu vzdělávání na základě výsledků dosažených ve vědě, výzkumu a vývoji, možnosti každého vzdělávat se po dobu celého života při vědomí spoluodpovědnosti za své vzdělávání. Mezi obecné cíle vzdělávání patří: rozvoj osobnosti člověka, získání všeobecného vzdělání nebo všeobecného odborného vzdělání, pochopení a uplatňování zásad demokracie a právního státu, pochopení a uplatňování principu rovnosti žen a mužů ve společnosti, utváření vědomí národní a státní příslušnosti a respektu k etnické, národnostní, kulturní, jazykové a náboženské identitě každého, poznání světových a evropských hodnot a tradic, získání a uplatňování znalostí o životním prostředí. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy zpracovává Národní program vzdělávání, který projednává s příslušnými organizacemi a předkládá jej vládě k projednání. Ta jej předává Poslanecké sněmovně a Senátu Parlamentu ke schválení. Jsou zde zpracovány cíle vzdělávání a vymezeny hlavní oblasti vzdělávání a obsahy vzdělávání. Pro každý obor vzdělání v základním a středním vzdělávání a pro předškolní, základní umělecké a jazykové vzdělávání se vydávají rámcové vzdělávací programy. Vymezují povinný obsah, rozsah a podmínky vzdělávání. Jsou závazné pro tvorbu školních vzdělávacích programů, hodnocení výsledků vzdělávání dětí a žáků, tvorbu a posuzování učebnic a učebních textů a dále závazným základem pro stanovení výše finančních prostředků (Zákon č. 561/2004 Sb.).

Vzdělávání a vzdělávací soustava

Vzdělávání je veřejnou službou. Vzdělávání je jedním ze základních pojmů pedagogické vědy a rozumíme jím celý vzdělávací proces, nejedná se pouze o proces získávání vědomostí a znalostí, ale také o proces socializace. Mezi základní zásady, na kterých je proces vzdělávání založen, patří rovnost vzdělávacích příležitostí pro každého jednotlivce

a respektování vzdělávacích potřeb jednotlivců při vzdělávání. Školský zákon na několika místech zdůrazňuje úsilí o zabezpečení přístupu ke vzdělávání dětem se speciálními vzdělávacími potřebami a také zákaz diskriminace, pokud jde o přístup ke vzdělávání. Cílem vzdělávání není pouze získání znalostí a vědomostí, ale také výchovné působení na jedince, na rozvoj jeho klíčových dovedností a jeho vhodná socializace. Na rozdíl od pojmu vzdělávání není vzdělání procesem, nýbrž výsledkem vzdělávacího procesu. Je úspěšným ukončením procesu vzdělávání, a to pouze těch procesů vzdělávání, které dle speciálních zákonů poskytují stupeň vzdělání (Valenta, 2009).

Vzdělávací politikou se rozumí principy, priority a metody rozhodování o vzdělávacích institucích. Toto rozhodování zahrnuje strategické cíle rozvoje vzdělávání, legislativní rámec vzdělávacích institucí, způsob financování vzdělávání, stanovení cílů a obsahu vzdělávání, ovlivňování podmínek činnosti vzdělávacích zařízení, způsob kontroly vzdělávacích zařízení (Průcha, 2006).

Vzdělávací soustavu tvoří školy a školská zařízení. Vzdělávání zde zajišťují pedagogičtí pracovníci. Mezi druhy škol se řadí mateřská škola, základní škola, střední škola (gymnázium, střední odborná škola a střední odborné učiliště), konzervatoř, vyšší odborná škola, základní umělecká škola a jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky. Podmínkou výkonu činnosti školy nebo školského zařízení je zápis do školského rejstříku. Právní postavení škol a školských zařízení mohou nabývat různých právních forem, a to v závislosti na tom, kdo je jejím zřizovatelem. Dle § 8 školského zákona mohou být formy právního postavení školy:

- územně samosprávné celky (zřizují školy a školská zařízení jako školské právnické osoby nebo příspěvkové organizace),
- fyzické nebo ostatní právnické osoby, registrované církve nebo náboženské společnosti, kterým bylo přiznáno oprávnění k výkonu zvláštního práva zřizovat církevní složky (zřizují školy a školská zařízení jako školské právnické osoby nebo jako právnické osoby podle zvláštních právních předpisů – soukromé školy),
- Ministerstvo školství (zřizuje školy a školská zařízení jako školské právnické osoby nebo státní příspěvkové organizace),
- Ministerstvo obrany, Ministerstvo vnitra, Ministerstvem spravedlnosti, Ministerstvo práce a sociálních věcí (zřizují školy a školská zařízení jako organizační složku státu nebo jako jejich součásti),

- Ministerstvo zahraničních věcí zřizuje školy při diplomatické misi nebo konzulárním úřadu České republiky.

(Zákon č. 561/2004 Sb.)

Právní forma škol

Nejrozšířenější právní formou škol, a to i škol základních, je „příspěvková organizace“. Úpravu vymezuje zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Tento zákon upravuje podmínky pro zřizování, změny a rušení příspěvkových organizací, upravuje tvorbu, postavení, obsah a funkce rozpočtů obcí a krajů. Druhá možná právní forma základních škol je „školská právnická osoba“ (pro své školy ji může zvolit kterýkoliv zřizovatel). Právní úpravu školských právnických osob nalezneme ve školském zákoně, a to v § 124 až § 140.

2.1 Regionální školství

Pojmem „regionální školství“ označujeme souhrn právnických osob poskytujících dětem, žákům a studentům vzdělávání a školské služby ve smyslu zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, s výjimkou škol a školských zařízení zřizovaných ministerstvy obrany, vnitra, spravedlnosti a zahraničních věcí. Regionální školství svým rozsahem představuje jeden z nejvýznamnějších segmentů veřejného sektoru, který poskytuje vzdělávání a školské služby cca 1,5 milionu dětí, žáků a studentů. Rozsahu regionálního školství pak odpovídá i poměrně vysoká náročnost na zdroje jeho financování. Ačkoliv školské služby a vzdělávání v soukromých a církevních školách a některé vzdělávání ve školách státních a školách ÚSC lze poskytovat za úplatu, jsou hlavním zdrojem ekonomického zabezpečení celého systému finanční prostředky poskytované z veřejných rozpočtů. Hlavní podíl finančních prostředků přitom v současné době připadá státnímu rozpočtu (zejména kapitola 333-MŠMT) (Analýza současného systému financování školství, 2010).

Základní vzdělávání navazuje na předškolní vzdělávání a na výchovu v rodině. Je jedinou etapou vzdělávání, kterou povinně absolvuje celá populace žáků, a to ve dvou obsahově, organizačně a didakticky navazujících stupních (Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání, 2016).

Prvořadým cílem základní školy je poskytnout žákům základní vzdělání všeobecného charakteru. Má naučit žáky dovednostem, aby mohli získané poznatky prakticky využívat a formulovat své postoje a názory. Síť základních škol je v České republice poměrně hustá. Naprostá většina základních škol je zřizována obcemi, soukromé a církevní školy zaujímají malý podíl (Rektořík, 2007).

Tabulka 2.1 Počet základních škol podle zřizovatele v letech 2012 – 2016

Zřizovatel	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017
MŠMT	46	45	45	44	43
obec	3 634	3 628	3 624	3 620	3 615
kraj	282	275	270	263	257
jiný resort	0	0	0	0	0
privátní sektor	91	105	124	145	180
církev	42	42	43	43	45
CELKEM	4 095	4 095	4 106	4 115	4 140

Zdroj: statistické ročenky školství, vlastní zpracování

Základní vzdělávání na 1. stupni usnadňuje svým pojetím přechod žáků z předškolního vzdělávání a rodinné péče do povinného, pravidelného a systematického vzdělávání. Je založeno na poznávání, respektování a rozvíjení individuálních potřeb, možností a zájmů každého žáka (včetně žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, žáků nadaných a mimořádně nadaných). Základní vzdělávání na 2. stupni pomáhá žákům získat vědomosti, dovednosti a návyky, které jim umožní samostatné učení a utváření takových hodnot a postojů, které vedou k uvážlivému a kultivovanému chování, k zodpovědnému rozhodování a respektování práv a povinností občana České republiky i Evropské unie. Základní vzdělávání vyžaduje na 1. i na 2. stupni podnětné a tvůrčí školní prostředí. Je založeno na poznávání, respektování a rozvíjení individuálních potřeb, možností a zájmů každého žáka. Zajišťuje, aby se každý žák prostřednictvím výuky přizpůsobené individuálním potřebám, případně s využitím podpůrných opatření, optimálně vyvíjel a dosahoval svého osobního maxima (Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání, 2016).

Za celkový chod školy odpovídá ředitel školy. Z hlediska hospodářského jde o efektivní využívání svěřených hospodářských prostředků. Ředitel školy z hlediska hospodaření

rozhoduje o: efektivním využívání svěřených hospodářských prostředků na škole, o výši příspěvku na úhradu nákladů ústavní a ochranné výchovy (Peková, 2012). Ustanovení § 174 školského zákona vymezuje působnost České školní inspekce. ČŠI je správním orgánem, který může v souladu s ustanovením čl. 2 odst. Listiny základních práv a svobod uplatňovat své kompetence v případech stanovených zákonem. Vykonává inspekční činnost a kontrolní činnost (Valenta, 2016).

Základní vzdělávání má žákům pomoci utvářet a postupně rozvíjet klíčové kompetence a poskytnout spolehlivý základ všeobecného vzdělání orientovaného zejména na situace blízké životu a na praktické jednání. V základním vzdělávání se proto usiluje o naplňování těchto cílů: umožnit žákům osvojit si strategie učení a motivovat je pro celoživotní učení; podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů; vést žáky k všestranné, účinné a otevřené komunikaci; rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých; připravovat žáky k tomu, aby se projevovali jako svébytné, svobodné a zodpovědné osobnosti, uplatňovali svá práva a naplňovali své povinnosti; vytvářet u žáků potřebu projevovat pozitivní city v chování, jednání a v prožívání životních situací; rozvíjet vnímavost a citlivé vztahy k lidem, prostředí i k přírodě; učit žáky aktivně rozvíjet a chránit fyzické, duševní a sociální zdraví a být za ně odpovědní; vést žáky k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem, jejich kulturám a duchovním hodnotám, učit je žít společně s ostatními lidmi; pomáhat žákům poznávat a rozvíjet vlastní schopnosti v souladu s reálnými možnostmi a uplatňovat je spolu s osvojenými vědomostmi a dovednostmi při rozhodování o vlastní životní a profesní orientaci. (Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání, 2016).

2.2 Příspěvková organizace

Převážná většina základních škol hospodaří jako příspěvková organizace a jejími zřizovateli jsou obce. Tyto organizace podléhají přísným regulačním pravidlům v rozpočtové oblasti a v oblasti financování (Morávek, Prokúpková, 2015).

Platná legislativní úprava tedy umožňuje existenci škol pouze v právní formě „příspěvkové organizace“ (neplatí pro soukromé školy a ŠPO). Tato skutečnost ovlivňuje možnosti školy při její vlastní činnosti, rozhodování, a tedy i způsobu řízení (Puchinger, 2010).

Územní samosprávný celek zřizuje příspěvkové organizace pro takové činnosti své působnosti, které jsou zpravidla neziskové. Rozsahem, strukturou a složitostí vyžadují samostatnou právní subjektivitu. Zřizovatel je povinen vydat o vzniku příspěvkové organizace zřizovací listinu, která musí obsahovat:

- úplný název zřizovatele,
- název, sídlo příspěvkové organizace, IČO,
- vymezení hlavního účelu a tomu odpovídajícího předmětu činnosti,
- označení statutárních orgánů a způsob, jakým vystupují jménem organizace,
- vymezení majetku ve vlastnictví zřizovatele, který se příspěvkové organizaci předává k hospodaření („svěřený majetek“),
- vymezení práv, která organizaci umožní, aby se svěřeným majetkem mohla plnit hlavní účel, k němuž byla zřízena,
- okruhy doplňkové činnosti navazující na hlavní účel příspěvkové organizace, kterou jí zřizovatel povolí k tomu, aby mohla využívat své hospodářské možnosti, tato činnost nesmí narušovat plnění hlavního účelu organizace a sleduje se odděleně.

(Zákon č. 250/2000 Sb.)

Příspěvková organizace hospodaří se svěřeným majetkem v rozsahu stanovém ve zřizovací listině. Nabývá majetek pro svého zřizovatele. Do svého vlastnictví PO nabývá pouze majetek potřebný k výkonu činnosti, pro kterou byla zřízena, a to: bezúplatným převodem od zřizovatele, darem s předchozím písemným souhlasem zřizovatele, děděním či jiným způsobem na základě rozhodnutí zřizovatele. Ke vzniku, rozdělení, sloučení, splynutí nebo zrušení PO dochází dnem, který určí zřizovatel v rozhodnutí. Zřizovatel provádí kontrolu hospodaření PO (Zákon č. 250/2000 Sb.).

Zákony o rozpočtových pravidlech vytváří tlak na PO, aby zvyšovaly alokační efektivnost, když hospodaří s rozpočtovými prostředky. Tyto organizace nepůjčují prostředky jiným subjektům mimo veřejný sektor, čímž předchází vzniku alokační neefektivnosti z důvodu úhrady ztráty závazků jiných subjektů (Peková, 2012).

Dále je PO oprávněna uzavírat smlouvy o půjčce nebo o úvěru, pouze po předchozím písemném souhlasu zřizovatele. Taktéž je vyžadován souhlas zřizovatele při pořizování věcí nákupem na splátky nebo smlouvou o nájmu s právem koupě. PO není oprávněna poskytovat

dary jiným subjektům, s výjimkou obvyklých darů svým zaměstnancům (Zákon č. 250/2000 Sb.) PO se zapisuje do obchodního rejstříku. Sestavuje rozpočet a střednědobý výhled rozpočtu. Rozpočet je plán výnosů a nákladů na rozpočtový rok, oproti tomu střednědobý výhled je plán nákladů a výnosů na nejméně 2 roky následující po roce, na který je sestavován rozpočet (Zákon č. 250/2000 Sb.). Peková (2012) ve své knize uvádí, že PO musí sestavovat rozpočet jako vyrovnaný. Může do něj zahrnout pouze náklady a výnosy, které souvisejí s poskytovanými službami, které jsou předmětem její hlavní činnosti.

2.3 Financování základních škol

Převážná část školství v České republice je financována z některého druhu veřejného rozpočtu, protože vzdělání je pokládáno převážně za veřejný statek. Stát má zájem nejen na produkci těchto statků v oblasti školství, ale taktéž na jejich spotřebě. Kvalita vzdělávacího procesu je kromě jiného závislá na dostatku finančních a jiných prostředků, které má provozovatel školního zařízení k dispozici. Základní školy jsou financovány vícezdrojově. Školy získávají finanční prostředky ze: státního rozpočtu, od svého zřizovatele, své vlastní a doplňkové činnosti, fondů organizací, z ostatních zdrojů: dary, programy EU, plnění pojišťoven aj. PO hospodaří s peněžními prostředky, které získá vlastní činností a s peněžními prostředky přijaté z rozpočtu zřizovatele a ze státního rozpočtu. Taktéž hospodaří s prostředky svých fondů, s peněžitými dary od fyzických a právnických osob. PO zabezpečují veřejné statky na neziskovém principu, uživatelské poplatky často nepokrývají ekonomicky nutnou výši nákladů. Tyto organizace nejsou finančně soběstačné a dostávají z rozpočtu zřizovatele finanční prostředky ve formě příspěvku. Své příjmy PO používá formou výdajů na krytí nákladů spojených se svou činností. U těchto organizací je snaha vytvořit tlak na dodržování plánovaného rozpočtového omezení v rozpočtu. Pokud skutečná výše nákladů a výnosů v průběhu rozpočtového roku neodpovídá jejich plánované výši a hrozí, že by mohl být zhoršen plánovaný výsledek hospodaření, je PO povinna učinit opatření k zajištění jeho vyrovnanosti (Peková, 2012).

Hospodářský výsledek tvoří hospodaření z hlavní činnosti a zisk po zdanění z jiné činnosti (doplňkové). Jestliže hospodaření PO v hlavní činnosti za běžný rok skončí ztrátou, jde o tzv. „zhoršený hospodářský výsledek“. Pokud k takovéto situaci dojde, musí PO zajistit úhradu výsledku v běžném rozpočtovém roce z rezervního fondu. Není-li to z finančních důvodů možné, tak případně z rozpočtové kapitoly zřizovatele. Zřizovatel také může své PO poskytnout návratnou finanční výpomoc na krytí zhoršeného výsledku hospodaření. Jestliže

tyto způsoby nepokryjí výsledek hospodaření, musí ho PO uhradit ze zisku z tzv. „zlepšeného hospodářského výsledku“ dosaženého v následujícím rozpočtovém roce. Není-li možné ani toto, je to důvod pro zrušení PO zřizovatelem do konce roku následujícího po roce, z jehož výsledku hospodaření měl být uhrazen zhoršený hospodářský výsledek (Peková, 2012).

PO jsou poplatníkem daní, pokud se u nich vyskytuje předmět příslušné daně. V řadě případů jsou od placení ze zákona o příslušné dani osvobozeny za určitých podmínek. Daňové zvýhodnění se v ČR uplatňuje pro neziskové organizace, které nebyly zřízeny za účelem podnikání. Má proto své opodstatnění ve vazbě na financování veřejně prospěšné činnosti (Peková, 2012). Zákon o dani z příjmů č. 586/1992 Sb. obsahuje řadu speciálních úprav pro veřejné poplatníky, kam spadají také příspěvkové organizace. Předmětem daně z příjmů jsou obecně příjmy či výnosy z veškeré činnosti a z nakládání s veškerým majetkem. Předmětem daně nejsou příjmy z nepodnikatelské činnosti, pokud výdaje (náklady) vynaložené v souvislosti s prováděním této činnosti jsou vyšší, a dále pokud dotace, příspěvek, podpora a jiná podpora plnění plyne z veřejných rozpočtů (Vrabková, et al., 2017).

MŠMT vede Rejstřík škol a školských zařízení všech zřizovatelů. Zajišťuje a provádí kontrolu správnosti a efektivnosti využití finančních prostředků, které jsou přidělovány ze SR, z Národního fondu a prostředků ze zahraničí. Dále řídí výkon státní správy ve školství a odpovídá za stav, koncepci a rozvoj vzdělávací soustavy. Vytváří podmínky pro výkon ústavní a ochranné výchovy, preventivně výchovné péče a další vzdělávání pedagogických pracovníků. Mezi hlavní příjmy každé školy patří dotace, kterou poskytuje ze svého rozpočtu ministerstvo prostřednictvím příslušného OŠ KÚ, úroky z vlastních finančních prostředků, prodej materiálu a majetku, ostatní výnosy. Mezi hlavní výdajové položky na provoz školy patří náklady na: mzdy, sociální a zdravotní pojištění, přiděl do FKSP, energii a materiál, daně a poplatky, služby, cestovné a ostatní náklady (Peková, 2012).

2.3.1 Finanční prostředky ze státního rozpočtu

Finanční prostředky ze státního rozpočtu se poskytují školám podle počtu žáků a podle nákladnosti poskytovaného vzdělání. Mezi všeobecné zásady pro rozpis finančních prostředků patří spravedlnost, průhlednost, objektivnost, demokratičnost a hospodárnost. Odbor školství krajského úřadu řídí veškeré školství v rámci kraje. Z ekonomického hlediska se jedná zejména o přidělování finančních prostředků školám, jde o prostředky na mzdy pracovníků, výdaje na učebnice, školní pomůcky a školní potřeby hrazené žákům státem,

náklady spojené s výukou zdravotně postižených dětí, investice jako účelovou položku z rozpočtu MŠMT, aj. Rozhodující část výdajů na školství tedy představují neinvestiční výdaje. Jejich výše je ovlivněna zejména současnými úkoly školství, počtem žáků a počtem tříd. Mezi nejvýznamnější neinvestiční výdaje na škole patří mzdy a materiální výdaje. Mzdové výdaje závisí na platných mzdových předpisech ve školství a také na organizačních pokynech MŠMT z hlediska velikosti tříd, dělení tříd na menší skupiny (Peková, 2012). U veřejných škol zapsaných v rejstříku škol jsou z prostředků státního rozpočtu financovány mzdové výdaje a ostatní náklady vyplývající z pracovněprávních vztahů, výdaje spojené s výukou dětí, žáků a studentů zdravotně postižených, výdaje na učební pomůcky, školní potřeby a na učebnice, pokud jsou poskytovány bezplatně, výdaje na další vzdělávání pedagogických pracovníků a výdaje na činnosti, které přímo souvisejí s rozvojem škol a kvalitou vzdělávání. Školy získávají finanční prostředky prostřednictvím normativů na zajištění vzdělávání v celém rozsahu vyplývajícím z platných učebních dokumentů pro daný druh školy. Pokud jde o ostatní výdaje (investiční výdaje, výdaje na provoz, výdaje nad výše uvedený rozsah prostředků poskytnutých ze státního rozpočtu platí, že tyto výdaje financuje školám zřizovatel ze svého rozpočtu. Krajským a obecním školám tedy provozní a investiční výdaje kryje zřizovatel příspěvkem ze svého rozpočtu. Základní principy financování škol zřizovaných územními samosprávnými celky jsou postaveny na pojmech republikové a krajské normativy. Krajské normativy stanoví krajský úřad jako výši výdajů na jednotku výkonu (jednoho žáka). Při stanovení těchto normativů úřad vychází z dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje výchovně vzdělávací soustavy. Krajský úřad vychází z vyhlášky č. 492/2005 Sb., o krajských normativech. Tato vyhláška v obecné rovině stanovuje minimální výši těchto krajských normativů pro jednotlivé obory vzdělání. Ve většině případů bývá skutečná výše normativu v jednotlivých krajích různá, a to dle skutečných podmínek a potřeb v kraji (Valenta, 2016).

V rámci rozpisu tzv. přímých výdajů krajský úřad provede:

- zpracování předpokládaných potřeb ve struktuře rozpočtovaných ukazatelů:
 - prostředky na platy, ostatní osobní náklady (OON),
 - odvody zdravotního a sociálního pojištění a FKSP,
 - ostatní neinvestiční výdaje (přímé): učebnice, učební pomůcky, školní potřeby výdaje související s pracovně právními vztahy, náhrady mzdy při pracovní neschopnosti,
- stanovení krajských priorit mezi potřebami a disponibilními prostředky,

- vyčlenění účelové prostředky (rezervy),
- rozpis rozpočtu neinvestičních výdajů pro jednotlivé školy prostřednictvím krajských normativů neinvestičních výdajů připadajících na jednotku výkonu.

(Valenta, 2016)

Pro rozpis rozpočtu jednotlivým školám musí předložit organizace závaznou finanční rozvahu o počtu zaměstnanců, mzdových prostředků a ostatních výdajů. Finanční rozvahy předkládají organizace zřizované krajem krajskému úřadu a organizace zřizované obcí obecnímu úřadu a na vědomí krajskému úřadu. Na základě kontroly zašle KÚ organizacím normativní rozpis k potvrzení. V průběhu roku mohou nastat změny rozepsaných rozpočtových ukazatelů. Jedná se buď o posílení rozpočtu, nebo úsporná opatření (Valenta, 2016). KÚ povinně vyčleňuje v rozpočtu rezervu na úkoly, které nelze promítnout do rozpočtu (Peková, 2008). Rozpis finančních prostředků ze SR je realizován v současné době tzv. normativní metodou, tj. podle průměrných neinvestičních výdajů připadajících na jednotku výkonu, tj. na jednoho žáka nebo studenta. Základním principem této metody je stanovení hodnot republikových normativů (RN), které vycházejí z počtu žáků na 1 plný úvazek pedagoga – Np, počtu žáků na 1 plný úvazek nepedagogického zaměstnance – No, variabilních ostatních NIV na 1 žáka – ONIV, fixních ostatních NIV na jednu třídu. RN stanovuje ministerstvo jako průměrný příspěvek státu na výši výdajů připadajících na vzdělávání a školské služby pro jedno dítě, žáka nebo studenta příslušné věkové kategorie. Byly stanoveny jako průměrné hodnoty pro celou Českou republiku. Objem výdajů tvoří celková výše přímých neinvestičních výdajů (NIV), členěných na mzdové prostředky (MP) + odvody a na ostatní neinvestiční výdaje (ONIV). Součástí normativů je taktéž vyjádření limitu počtu zaměstnanců připadajících na tisíc žáků (Peková, 2012). Důležité je, že finanční prostředky v podobě těchto normativů následují žáka bez ohledu na povahu zřizovatele (Francová, 2004). Do celkového objemu přímých NIV se zahrnují i výdaje na stravování, ubytování a na zdravotní postižení, výdaje na zájmové vzdělávání, výdaje na volnočasové aktivity a výdaje na poradenské služby. Tyto normativy slouží pro rozpis rozpočtu finančních prostředků SR na jednotlivé kraje. KÚ pak rozepisuje finanční prostředky školám podle krajských normativů. Normativní rozpis má 2 kroky:

- stanovení normativního počtu pedagogických a nepedagogických pracovníků a těmto počtům odpovídající výše mzdových prostředků,
- stanovení normativního objemu ostatních NIV.

Mezi základní normativní ukazatele patří:

- V = výkony (počet žáků),

- Np = výkon připadající na jeden plný úvazek pedagogického pracovníka,
- No = výkon připadající na jeden plný úvazek nepedagogického pracovníka,
- ONIV = výše ostatních neinvestičních výdajů na jednoho žáka.

Rozhodující je hodnota normativu Np – normativ výkonů

$$Np = \check{Z}/(H/VP)$$

\check{Z} = průměrný počet žáků ve třídě

H = finančně zabezpečený průměrný počet hodin odučených týdně ve třídě

VP = průměrná míra vyučovací povinnosti pedagogů v hodinách za týden

NPp = normativní počet pedagogů = V/Np

(Peková, 2012)

Tabulka 2.2 Republikové normativy škol a školských zařízení zřizovaných územními samosprávnými celky na rok 2017

Věková kategorie	NIV celkem Kč/žáka	MP celkem vč. odvodů Kč/žáka	ONIV celkem Kč/žák	Počet zaměstnanců na 1000 žáků
3-5 let	45 242,00	44 742,00	500,00	127,61
6 - 14 let	57 747,00	56 662,00	1 085,00	129,59
15 - 18 let	66 705,00	65 635,00	1 070,00	144,43
19 - 21 let	56 983,00	56 283,00	700,00	127,61
KZÚV	273 320,00	270 820,00	2 500,00	693,46

Zdroj: MŠMT, vlastní zpracování

Krajské (místní) normativy

Tyto normativy stanovuje kraj jako výši výdajů připadajících na jednotku výkonu na kalendářní rok v rámci daného kraje. KÚ rozepisuje rozpočet pro všechny školské organizace. OŠ KÚ vypracovává místní normativy, které zohledňují místní podmínky a priority. Jednotlivé kraje si podle vlastních podmínek pro jednotlivé roky uvedené normativy upravují. Pro stejné typy škol, může KÚ místní normativ dále rozčlenit do několika (zpravidla 3 – 5) pásem, čímž vzniká tzv. pásmový normativ, který má zohlednit např. celkovou velikost školy, stavební vybavenost školy, stáří stavby či komunikační dostupnost školy, aj.

Provozní (neinvestiční) výdaje – NIV jsou výdaje provozní a výdaje mzdové. Mzdové výdaje se člení na mzdové prostředky a na ostatní osobní náklady (OON).

$$\text{Mzdové výdaje} = (PPL + OPPP) \cdot 1,36$$

PPL jsou prostředky na platy, OPPP jsou ostatní platby za provedenou práci, ukazatel 1,36 jsou 100 % vyplacené mzdy, 34 % jsou náklady na zdravotní a sociální pojištění a 2 % je přiděl do FKSP (Peková, 2012)

V budoucnosti by se tento systém financování měl změnit. Nově by školy měly dostávat peníze podle počtu odučených hodin, ne podle počtu žáků. Financování soukromých a církevních škol zůstane stejné. Současný systém je podle ministerstva školství nespravedlivý například proto, že se výše platby za žáka liší podle jednotlivých krajů. Ministerstvo školství náklady na zamezení negativním dopadům změny systému na některé školy odhadlo pro první rok na 2,5 až 5 miliard korun. Resort financí ale žádá, aby potřebné peníze našlo ministerstvo školství z vnitřních zdrojů. Dopad reformy na státní rozpočet se naplno projeví v roce 2019. Skutečné náklady budou záviset na tom, kolik peněz bude na školství k dispozici v nejbližších dvou letech (hospodářské noviny, 2016).

2.3.2 Finanční prostředky od zřizovatele

Zřizovatel poskytuje finanční prostředky své příspěvkové organizaci ve formě příspěvku (Peková, 2012). Zřizovatel poskytuje příspěvek na provoz v návaznosti na výkony nebo jiná kritéria jejích potřeb (Zákon č. 250/2000 Sb.). Tyto prostředky jsou pak zpravidla použity na výdaje organizace: energetické výdaje, výdaje na údržbu a opravy, revize zařízení, telefonní poplatky a další. Při tvorbě rozpočtu se u těchto výdajů vychází z dosažené skutečnosti v minulých letech a taktéž se přihlíží k pohybu cen (Francová, 2004).

Zřizovatel PO provádí kontrolu hospodaření PO během celého rozpočtového roku a zajišťuje výkon finanční kontroly podle zákona č. 320/2001 Sb. o finanční kontrole. Mezi hlavní cíle této kontroly patří dodržování právních předpisů a opatření, které byly přijaty orgány státní správy, zajištění ochrany veřejných prostředků proti rizikům, nesrovnalostem, ne hospodárným, neúčelným a neefektivním nakládáním s veřejnými prostředky nebo trestnou činností. Dále zde patří včasné a spolehlivé informování vedoucích orgánů veřejné správy o způsobu nakládání s veřejnými prostředky, a také o prováděných operacích a jejich průkazném účetním zpracování a v neposlední řadě jde o hospodárný, efektivní a účelný

výkon státní správy. Kontrola PO může být vykonávána formou kontroly předběžné, průběžné a následné. Při předběžné jde o posuzování plánovaných nebo připravovaných operací. Při průběžné kontrole se prověřuje dodržování stanovených podmínek a postupů při uskutečňování, vypořádávání a vyúčtovávání schválených operací. Při následné kontrole kontrolní orgán zkoumá a prověřuje na vybraném vzorku, zda údaje o hospodaření s prostředky zobrazují zdroje, stav a pohyb těchto prostředků a jestli tyto údaje odpovídají skutečnostem rozhodným pro nakládání s veřejnými prostředky. Kontroluje, zda jsou operace v souladu s právními předpisy, schválenými rozpočty a splňují kritéria hospodárnosti, účelnosti a efektivnosti. Taktéž orgán sleduje, jestli jsou plněna přijatá opatření k odstranění, zmírnění nebo předcházení rizikům. Kontrolní činnost hospodaření obvykle bývá vykonávána zřizovatelem. Ten kontroluje hospodaření PO s veřejnými prostředky podle zákona o finanční kontrole. Jedná se o tyto oblasti: vnitřní kontrolní systém, praktická realizace vnitřní kontroly, personální zajištění a řízení rizik, hospodaření s finančními prostředky, dodržování závazných ukazatelů a dodržení účelovosti při čerpání poskytnutých prostředků, hospodaření s peněžními fondy, hospodaření v doplňkové činnosti, kontrola správnosti, úplnosti a věrohodnosti účtování, hospodaření s majetkem, mzdová a personální agenda (Vrabková, et al., 2017).

Zřizovatel může PO uložit odvod do svého rozpočtu, jestliže plánované výnosy překračují plánované náklady, a to jako závazný ukazatel rozpočtu, nebo jsou-li investiční zdroje větší než jejich potřeba užití podle rozhodnutí zřizovatele (Zákon č. 250/2000 Sb.). Zřizovatel může své PO nařídit odvod do svého rozpočtu i v případě, kdy PO poruší rozpočtovou kázeň. PO se dopouští rozpočtové kázně tím, že použije finanční prostředky poskytnuté z rozpočtu zřizovatele v rozporu se stanoveným účelem nebo převede do svého peněžního fondu více finančních prostředků, než stanovuje zákon, nebo použije prostředky svého peněžního fondu na jiný účel, než stanoví předpisy, použije své provozní prostředky na účel, na který měly být použity prostředky jejího peněžního fondu podle zákona, nebo překročí stanovený objem prostředků na platy. Za porušení rozpočtové kázně uloží zřizovatel odvod do svého rozpočtu ve výši neoprávněně použitých prostředků, a to nejpozději do 1 roku ode dne, kdy porušení rozpočtové kázně zjistil, nejdéle však do 3 let ode dne, kdy k porušení rozpočtové kázně došlo (Peková, 2012).

2.3.3 Finanční prostředky ze své vlastní a doplňkové činnosti

PO má možnost vykonávat kromě hlavní činnosti i jiné činnosti, pak však musí ve zřizovací listině zároveň vymežit jejich obsah a rozsah. Měly by to být doplňkové činnosti k činnosti

hlavní. Tato doplňková činnost se v účetnictví sleduje odděleně a měla by být zisková, aby měla význam (Peková, 2012). Technicky je oddělení hlavní a doplňkové činnosti zajištěno buď prostřednictvím analytických účtů, nebo středisek. Náklady a výnosy v doplňkové činnosti rozdělujeme na přímé (přímo přiřaditelné na konkrétní činnosti – spotřeba materiálu apod.) a nepřímé (společné pro více činností – náklady na energie, mzdové náklady). Jedním z dogmat hospodaření a účetnictví PO je, že doplňková činnosti musí být zisková. Pokud není možné dosáhnout zisku, je nutné provést zrušení činnosti (popřípadě provést opatření směřující k dosažení zisku (Nejezchleb, 2017).

Pokud PO tvoří ve své doplňkové činnosti zisk, může ho použít ve prospěch své hlavní činnosti (Zákon č. 250/2000 Sb.). Hospodářský výsledek PO tvoří výsledek hospodaření z hlavní činnosti a zisk po zdanění z jiné, doplňkové činnosti (Peková, 2012). Pokud PO vede více doplňkových činností, nelze hodnotit z hlediska efektivity doplňkovou činnost jako celek – mělo by se vycházet z analýzy jednotlivých činností a rušit ty, které se jeví jako ekonomicky neefektivní (Nejezchleb, 2017).

2.3.4 Finanční prostředky z fondu organizace

PO tvoří tyto fondy:

- rezervní fond,
- fond investic,
- fond odměn,
- fond kulturních a sociálních potřeb.

Zůstatky peněžních fondů se po skončení roku převádějí do roku následujícího (Zákon č. 250/2000 Sb.).

Rezervní fond se tvoří ze zlepšeného výsledku hospodaření organizace na základě schválení jeho výše zřizovatelem po skončení roku. Je vytvořen, pokud skutečné výnosy jsou spolu s přijatým provozním příspěvkem větší než provozní náklady. Fond je určen k dalšímu rozvoji činnosti, k časovému překlenutí dočasného nesouladu mezi výnosy a náklady, k úhradě případných sankcí uložených za porušení rozpočtové kázně, k úhradě ztráty vzniklé v předchozích letech (Zákon č. 250/2000 Sb.).

Fond investic slouží k financování investičních potřeb. Jedná se o pořízení a technické zhodnocení hmotného a nehmotného majetku, k úhradě investičních úvěrů či půjček,

k odvodu do rozpočtu zřizovatele, k navýšení peněžních prostředků určených na financování údržby a oprav majetku. Zdrojem jsou peněžní prostředky ve výši odpisů majetku, investiční příspěvek zřizovatele, investiční dotace ze státních fondů a jiných veřejných rozpočtů, příjmy z prodeje svěřeného dlouhodobého majetku, peněžní dary a příspěvky od jiných subjektů, určené k investičním účelům, příjmy z prodeje dlouhodobého hmotného majetku ve vlastnictví organizace, převody z rezervního fondu (Zákon č. 250/2000 Sb.).

Fond odměn se tvoří ze zlepšeného výsledku hospodaření, a to do výše jeho 80 %, nejvýše však do výše 80 % objemu prostředků na platy stanového zřizovatelem. Hradí se z něj odměny zaměstnancům (Zákon č. 250/2000 Sb.).

FKSP je tvořen základním přidělem na vrub nákladů z ročního objemu nákladů zúčtovaných na platy a náhrady platů, popřípadě na mzdy a náhrady mzdy a odměny za pracovní pohotovost, na odměny a ostatní plnění za vykonávanou práci. Fond je naplňován zálohově z roční plánované výše. Vyúčtování se provádí v rámci účetní závěrky (Zákon č. 250/2000 Sb.). Prostředky se ukládají na samostatném bankovním účtu. Převody peněžních prostředků se uskutečňují nejpozději do konce měsíce následujícího po měsíci, v němž k tvorbě došlo. Z fondu lze hradit příspěvky na provoz zařízení, která slouží kulturnímu a sociálnímu rozvoji zaměstnanců, pořízení hmotného majetku, půjčky na bytové účely, příspěvky na stravování, dovolená a rekreace, kultura, vzdělávání, tělovýchova a sport, výměnné akce, penzijní připojištění, pojistné na soukromé životní pojištění, příspěvek odborové organizaci, dary (Hanzlová, 2012).

2.4 Účetnictví příspěvkových organizací

Účetnictví PO zahrnuje specifické požadavky vyplývající z podstaty jejich právní formy a poslání. Zvláštní pozornost se věnuje, zejména v rámci hodnocení výkonnosti a efektivity, problematice pořizování majetku a vedlejší činnosti PO. V tomto smyslu jsou výchozí 2 předpoklady. První je, že PO hospodaří s majetkem svého zřizovatele, ačkoliv jsou právnickými osobami. Druhý předpoklad vychází z možnosti PO vykonávat vedle své hlavní činnosti také činnost vedlejší mající zpravidla komerční charakter (Vrabková, et al., 2017).

Odepisování dlouhodobého majetku

Pokud PO hospodaří se svěřeným majetkem, musí jej účetně odepisovat podle zřizovatelem

schváleného odpisového plánu. Dlouhodobý nehmotný a hmotný majetek se odepisuje. Předmětem odepisování jsou i přijaté dary v podobě dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku a technické zhodnocení drobného dlouhodobého majetku. Odpisy majetku se počítají z ceny, ve které je majetek oceněn v účetnictví, a to do její výše. Odpisy vyjadřují trvalé snížení hodnoty dlouhodobého majetku v průběhu jeho používání účetní jednotkou a jsou zdrojem fondu investic, resp. fondu reprodukce majetku příspěvkové organizace. PO je povinna sestavovat odpisový plán (Vrabková, et al., 2017).

Účetní závěrka

Zákon č. 563/1991 Sb. ukládá PO povinnost sestavit účetní závěrku. Závěrka představuje soubor finančních výkazů, které účetní jednotka sestavuje za účetní období k rozvahovému dni (tj. k poslednímu dni účetního období). Výkazy poskytují informace o hospodaření a finanční situaci účetní jednotky (Vrabková, et al., 2017). Účetní závěrka se sestavuje v peněžních jednotkách české měny a vykazuje se v celých tisících Kč. Položka výsledek hospodaření za účetní období uvedená ve výkazu zisku a ztráty se musí rovnat položce výsledek hospodaření běžného účetního období v rozvaze. (vyhláška č. 500/2002 Sb.). Účetní závěrku tvoří: rozvaha (balance), výkaz zisku a ztráty, příloha, která vysvětluje a doplňuje informace obsažené v rozvaze a výkazu zisku a ztráty. PO sestavují účetní závěrku jako řádnou, mimořádnou a mezitímní. Řádná závěrka je sestavována k poslednímu dni účetního období. Mimořádná závěrka se stavuje v ostatní případech, např. v případě zániku PO. V případě sestavování mezitímní závěrky se neuzavírají účetní knihy a provádějí inventarizaci pouze pro účely vyjádření ocenění majetku a závazků (Vrabková, et al., 2017). Mezitímní závěrka je v podmínkách škol nazývána „čtvrtletní účetní závěrka“. Pro tuto účetní závěrku platí: nejsou uzavírány účetní knihy, není nutné provádět inventarizaci, nepodléhají schvalování, není nutné řešit problematiku rezerv či opravných položek, nezohlednění časového rozlišení výnosů a nákladů je plně v kompetenci jednotlivých účetních jednotek. Rozvaha a Výkaz zisku a ztráty jsou konstruovány tak, že každý účet je zachycen na jednom řádku příslušného výkazu. Platí princip „jak je zaúčtováno, tak je vykázáno“ (Nejezchleb, 2017). Prostředky a zdroje prostředků vyjadřují dvojí pohled na jednu materiální skutečnost, tj. co to je a z čeho je to pořízeno (způsob krytí vykazovaného majetku). Tento dvojí pohled je základem účetního myšlení a je nazýván jako bilanční princip, při kterém platí rovnice aktiva = pasiva. Rozvaha podává přehled prostředků a jejich zdrojů (zdrojů krytí) k určitému okamžiku, zpravidla na konci účetního období. V rozvaze se nejprve uvádí stálá aktiva (dlouhodobý majetek) a jejich zdroje a za nimi oběžné prostředky (krátkodobý majetek),

v pořadí zásoby, pohledávky, peněžní (rozpočtové) prostředky. Rozvaha obsahuje i tzv. účetní aktiva a pasiva – jako je časové rozlišení, dohadné a opravné položky, Celkový objem aktiv vyjadřuje celkový majetek. Z jednotlivých rozvahových položek je patrná struktura hospodářských prostředků. Ze struktury pasiv můžeme stanovit strukturu velikosti vlastních zdrojů a jejich podíl na financování činnosti (Morávek, Prokúpková, 2015). Ve výkazu zisku a ztráty jsou uspořádány a označeny položky nákladů a výnosů a výsledku hospodaření. Výkaz vyjadřuje finanční výkonnost za určitý časový interval (Zákon č. 563/1991 Sb.).

Ve výkazu se položky vykazují

- za běžné účetní období ve dvou sloupcích: za hlavní a za hospodářskou činnost,
- za minulé účetní období ve dvou sloupcích za hlavní a za hospodářskou činnost.

(vyhláška č. 500/2002 Sb.).

Tabulka 2.3 Výkaz zisku a ztráty

Náklady celkem	Výnosy celkem
náklady z činnosti	výnosy z činnosti
finanční náklady	finanční výnosy
náklady na transfery	výnosy z transferů
VÝSLEDEK HOSPODAŘENÍ	

Zdroj: Zákon č. 563/1991 Sb. o účetnictví, vlastní zpracování

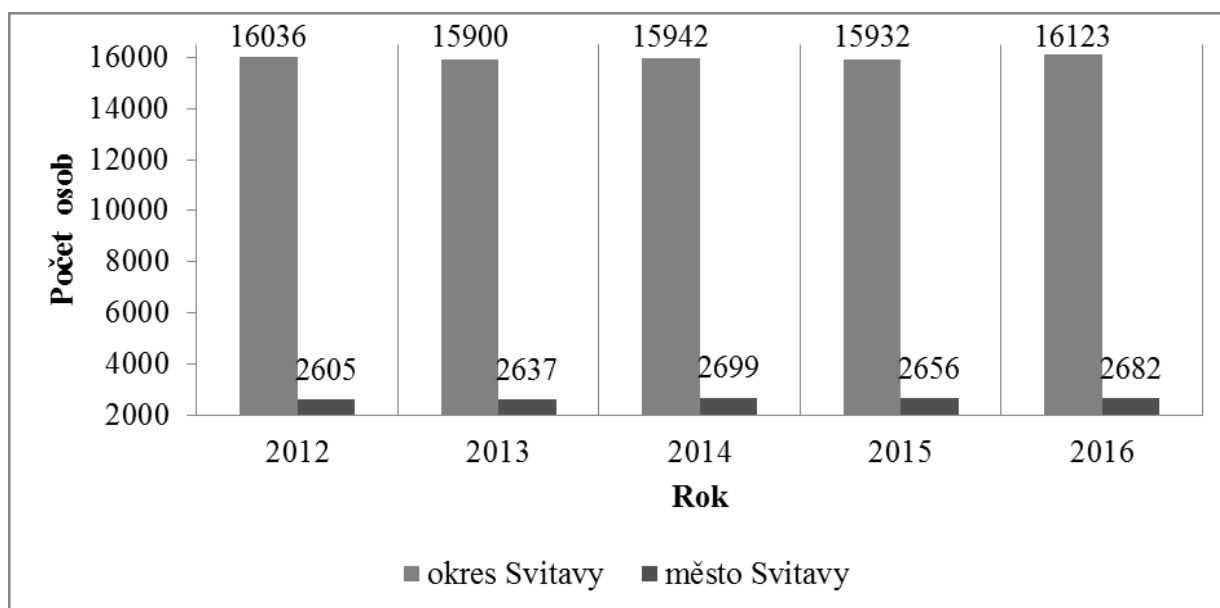
Třetí část účetní závěrky – příloha, vysvětluje a doplňuje informace obsažené v ostatních částech účetní závěrky. Cílem přílohy je tedy poskytnout doplňující informace, které uživatel jednotlivých výkazů potřebuje, aby si mohl udělat úsudek o finanční situaci příslušné školy. Účetní závěrky PO podléhají schvalování. Schvalujícím orgánem je rada obce, rada kraje a rada hl. města Prahy. Schvalující orgán schválí závěrku v případě, že na základě předložených údajů zjistí, že schvalovaná účetní závěrka poskytuje věrný a poctivý obraz předmětu účetnictví a finanční situace účetní jednotky (Vrabková, et al., 2017).

3 ANALÝZA ŠKOLSTVÍ VE MĚSTĚ SVITAVY

Město Svitavy se rozkládá na hranici Moravy a Východních Čech, spadá do Pardubického kraje. Nachází se v jihovýchodním výběžku České tabule, známém jako Svitavská pahorkatina. Území kraje je vymezeno okresy Pardubice, Chrudim, Ústí nad Orlicí a Svitavy. V okrese Svitavy žije 104 189 obyvatel a nachází se zde 116 obcí. Svitavy se člení na čtyři místní části nacházející se na čtyřech jim odpovídajících katastrálních územích: část Město, část Předměstí, část Lačnov a část Lány. Rozloha města činí 3 133 ha. V současnosti zde žije 17 500 obyvatel, jejichž průměrný věk je 39 let. V okrese Svitavy je zřízeno 64 základních škol.

Ve městě Svitavy je 7 mateřských škol, 2 jsou součástí základních škol. Je zde 5 úplných základních škol, jedna neúplná (1-5. ročník) základní škola a základní umělecká škola. Pro hendikepované děti je ve Svitavách Speciální základní škola Svitavy. Pro účel diplomové práce jsou rozebírány pouze základní školy a to školy, jejichž součástí není mateřská škola. Jedná se o Základní školu Svitavy, T. G. Masaryka 27, Základní školu Svitavy, Riegrova 4, Základní školu Svitavy, Felberova 2 a Základní školu Svitavy, nám. Míru 73. Zřizovatelem těchto vybraných škol je město Svitavy. Analýza hospodaření vybraných základních škol je provedena za období let 2012 – 2016 v rámci příspěvku od zřizovatele a s ním souvisejících vybraných nákladů, přijatých dotací z MŠMT, doplňkové činnosti a peněžních fondů. Finanční hospodaření škol se řídí především zákonem č. 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů. Analýza je vypracována za vybrané roky z účetních závěrek, výročních zpráv a dalších účetních dokladů. Vždy bude posuzována skutečnost k 31. 12. jednotlivých let. Jedním ze základních faktorů, který ovlivňuje vývoj vzdělávací soustavy, je demografický vývoj. V rámci základního vzdělávání je důležitá skupina obyvatel ve věku 0 – 14 let.

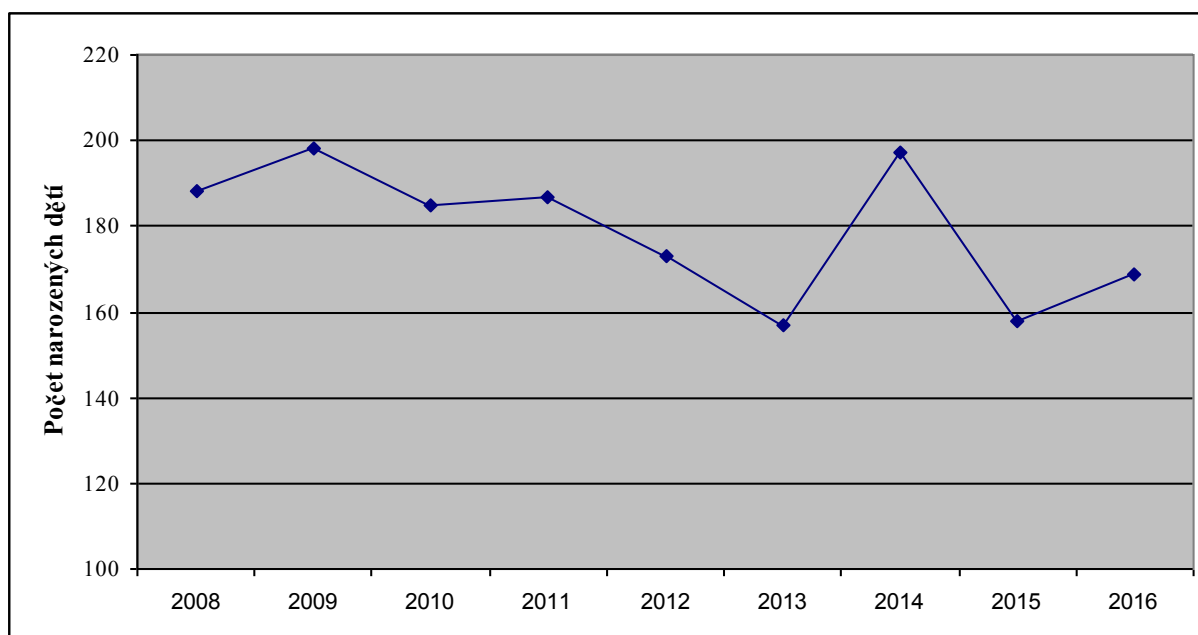
Obr. 3.1 Demografický vývoj osob ve věku 0 - 14 let

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Z obrázku č. 3.1 je zřejmé, že počet obyvatel ve věku 0-14 let je relativně stabilizován. Hodnoty v jednotlivých letech vykazují mírný růst. V okrese Svitavy došlo mezi sledovanými roky, tedy roky 2012 – 2016 k nárůstu počtu osob v této věkové kategorii o 87 osob, tj. o 5 %. Ve městě Svitavy došlo k nárůstu počtu osob o 77 osob, tj. o 3 %, což je o 2 % méně než tomu bylo v celém okrese Svitavy.

Obr. 3.2 Počet narozených dětí ve Svitavách v letech 2008 – 2016

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Obrázek zobrazuje vývoj počtu narozených dětí v letech 2008 – 2016 ve Svitavách. Nejvyšší počet narozených dětí byl v roce 2014, a to 197 dětí, naopak nejvýraznější propad byl v roce 2013, kdy se narodilo 157 dětí. Je patrné, že výkyvy v počtu narozených dětí ve Svitavách nejsou nijak výrazné, a proto lze předpokládat, že na území města Svitavy bude kapacita základních škol i v následujících letech naprosto dostačující.

V tabulce 3.1 je uvedeno hospodaření města Svitavy ve sledovaném období. Jedná se o vyčíslení příjmů a výdajů města. Výdaje jsou uvedeny po odvětvích.

Tabulka 3.1 Hospodaření města Svitavy v letech 2012 – 2016 v tis. Kč

Příjmy	2012	2013	2014	2015	2016	Průměr v %
Běžné příjmy	305 967	319 710	334 378	372 422	397 951	86
Investiční příjmy	24 983	72 177	49 777	92 698	48 959	14
Příjmy celkem	330 950	391 887	384 155	465 120	446 910	100
Výdaje (odvětví)	2012	2013	2014	2015	2016	
Zemědělství a lesní hospodářství	1 380	1 441	1 795	1 925	1 905	0,5
Obchod a služby	2 116	1 848	2 098	2 074	3 580	0,6
Doprava	8 494	16 343	15 441	17 095	15 283	3,9
Vodní hospodářství	356	353	802	1 560	1 235	0,2
Vzdělávání a školské služby	33 422	29 450	26 427	34 758	33 452	8,6
Kultura, církev a sdělovací prostředky	25 831	28 027	29 140	32 310	34 794	8,1
Tělovýchova a zájmová činnost	25 039	24 640	22 479	15 552	23 239	6,2
Zdravotnictví	8	91	103	109	110	0,0
Bydlení, komunální služby a územní rozvoj	32 490	26 649	27 063	27 562	20 454	7,4
Ochrana životního prostředí	16 543	22 152	23 682	37 284	24 137	6,6
Sociální služby a pomoc	11 441	10 259	10 897	11 206	11 774	3,0
Bezpečnost, požární ochrana	8 690	10 297	10 673	10 758	11 808	2,8
Územní samospráva	67 979	66 048	64 838	64 863	67 891	18,2
Finanční operace	15 140	-1 774	13 334	6 977	28 832	3,5
Běžné výdaje celkem	248 929	235 824	248 772	264 033	278 494	70
Kapitálové výdaje celkem	58 799	134 902	116 247	184 091	86 379	30
Výdaje celkem	307 728	370 726	365 019	448 124	364 873	100
Výsledek hospodaření	23 222	21 161	19 136	16 996	82 037	

Zdroj: Závěrečné účty města Svitavy 2012 – 2016, vlastní zpracování

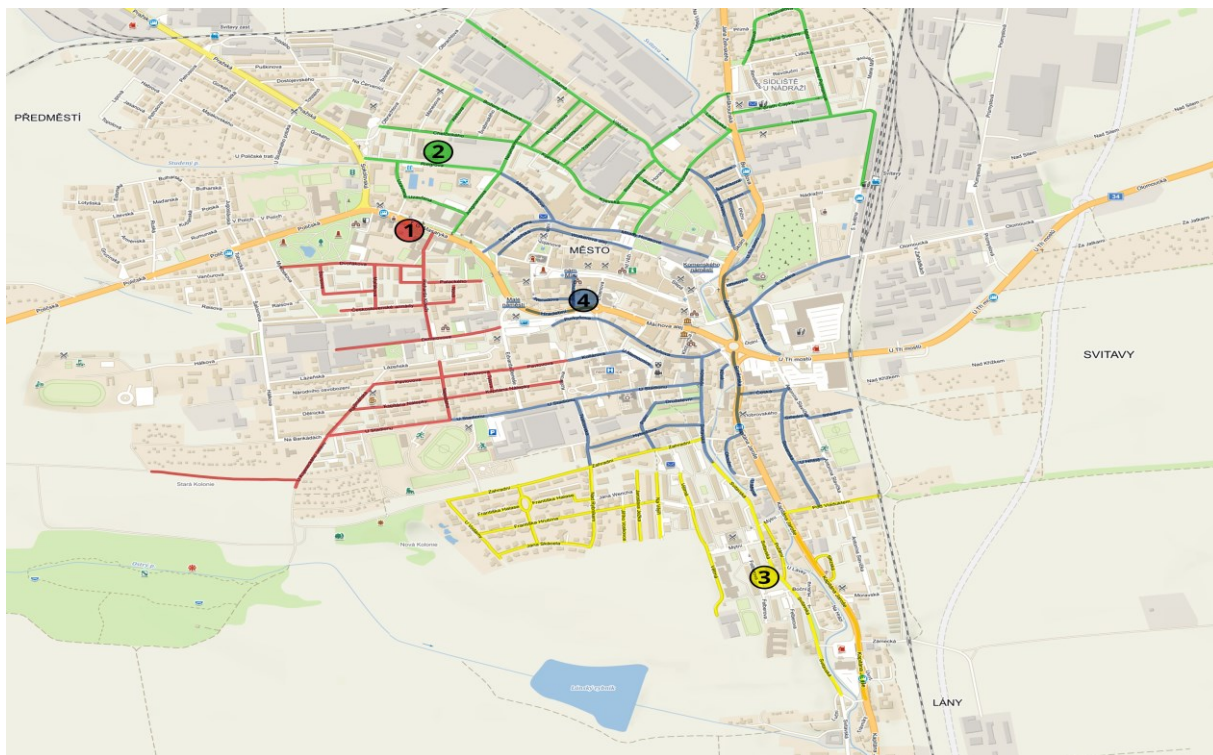
Výdaje města do školství činily v roce 2012 a 2013 13 % z běžných celkových výdajů města,

v roce 2014 to bylo 11 %, v roce 2015 opět 15 % a posledním sledovaném roce 12 %. Z celkových výdajů se potom jedná v jednotlivých letech o 11 %, 8 %, 7 %, 8 % a 9 %. Výdaje města Svitavy průměrně tedy ve sledovaném období činí 9 % do vzdělávání a školských služeb. Nejvyšší výdaje má město v odvětví územní samospráva, průměrně je to 18 %, a naopak nejmenší výdaje má město do zdravotnictví.

3.1 Charakteristika jednotlivých základních škol

Hlavním účelem a posláním vybraných škol je poskytovat vzdělání v souladu s cíli základního vzdělávání. Dále mohou školy uskutečňovat činnost školní družiny a školní jídelny. K lepšímu využití všech svých hospodářských možností a odbornosti svých zaměstnanců a za účelem dosažení zisku může organizace vykonávat tyto doplňkové činnosti: výchova a mimoškolní vzdělávání, organizování sportovních soutěží, pořádání odborných kurzů, školení a jiných vzdělávacích akcí vč. lektorské činnosti, pořádání kulturních produkcí, zábav a provozování zařízení sloužících k zábavě, kopírovací práce, výuka jazyků, nájem a výpůjčka věci movitých (sportovní potřeby), zprostředkování obchodu (burzy), nájem bytových a nebytových prostor, reklamní činnosti a marketing, maloobchodní prodej, poskytování stravování i jiným osobám, a to za úplatu.

Obr. 3.3 Vybrané základní školy ve městě Svitavy

Zdroj: www.mapy.cz, vlastní zpracování

Vysvětlivky:

- 1 – Základní škola Svitavy, T. G. Masaryka 27
- 2 – Základní škola Svitavy, Rigrova 4
- 3 – Základní škola Svitavy, Feblerova 2
- 4 – Základní škola Svitavy, nám. Míru 73

Obr. 3.3 zobrazuje mapu Svitav, na které jsou vyznačeny zkoumané základní školy s vyznačením jejich spádových oblastí. Základní škola T. G. Masaryka má více jak stoletou historii. Původně byla postavena jako střední škola, v roce 1953 se z ní stala škola základní. V září 2003 byla budova školy zapsána mezi kulturní památky České republiky. Škola se nachází nedaleko centra města. Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) ukládá obcím stanovit spádové obvody škol na svém území, zároveň ale umožňuje rodičům vybrat pro své dítě libovolnou školu. Vyhláškou města, která vymezuje spádové obvody jednotlivých škol, není dotčeno právo rodičů na výběr školy. V případě, že si vyberou školu mimo svůj spádový obvod a jejich dítě na ni nebude zařazeno, musí je "přijmout" základní škola, kam spádově svým místem pobytu patří. Školské obvody jsou vyobrazeny na obr. č. 1.1 vždy příslušnou barvou. Základní škola Riegrova je historickou budovou po rekonstrukci, která byla vystavěna před sto lety, kdy sloužila jako sirotčinec. Od 50. let je budova využívána jako škola základní. Budova školy leží v klidné části města, je obklopena zelení. Jako klidné zázemí pro volný čas je využíván zelený sportovní a relaxační areál za školou. Do centra, kulturních zařízení i do městských sportovišť (bazén, hala, stadion) to není daleko. Základní škola Felberova se nachází na největším Svitavském sídlišti v městské části města Svitavy – Lány. Jedná se o největší a zároveň nejnovější základní školu ve Svitavách. Škola byla otevřena v září roku 1991. Základní škola Svitavy, nám. Míru 73 byla vybudována v roce 1878. Nachází se v samém centru Svitav a je nedílnou součástí svitavského náměstí.

Tabulka 3.2. Vývoj počtu žáků, tříd a kapacity žáků na škole

ZŠ Svitavy, T. G. M. 27	2012	2013	2014	2015	2016	průměr
Počet tříd	10	10	11	11	12	11
Počet žáků	261	264	281	287	296	278
Kapacita žáků na škole	330	330	330	330	330	330
Využití kapacity v %	79	80	85	87	90	84
ZŠ Svitavy, Riegrova 4	2012	2013	2014	2015	2016	průměr
Počet tříd	12	11	12	12	13	12
Počet žáků	298	286	293	290	308	295
Kapacita žáků na škole	365	365	365	365	365	365
Využití kapacity v %	82	78	80	79	84	81
ZŠ Svitavy, Felberova 2	2012	2013	2014	2015	2016	průměr
Počet tříd	19	20	20	20	20	20
Počet žáků	459	465	458	451	443	455
Kapacita žáků na škole	650	650	650	650	650	650
Využití kapacity v %	71	72	70	69	68	70
ZŠ Svitavy, nám. Míru 73	2012	2013	2014	2015	2016	průměr
Počet tříd	12	13	13	14	14	13
Počet žáků	288	297	318	326	335	313
Kapacita žáků na škole	500	500	500	500	500	500
Využití kapacity v %	58	59	64	65	67	63

Zdroj: KÚ Pardubického kraje, vlastní zpracování

Z tab. 3.2 je zřejmé, že největší kapacitu žáků má ZŠ Felberova. Školu může navštěvovat až 650 žáků. Druhou školou s největší kapacitou žáků je ZŠ nám. Míru a činí 500 žáků. Dále je to ZŠ Riegrova s kapacitou 365 žáků a ZŠ T. G. Masaryka má kapacitu 330 žáků. Základní školu T. G. Masaryka průměrně navštěvuje 278 žáků. Z hlediska kapacity školy se jedná o využití na 84 %. Základní školu Riegrova průměrně navštěvuje 295 žáků. Z hlediska kapacity školy se jedná o využití na 81 %. Základní školu Felberova průměrně navštěvuje 455 žáků. Z hlediska kapacity školy se jedná o využití na 70 %. Základní školu nám. Míru průměrně navštěvuje 313 žáků. Z hlediska kapacity školy se jedná o využití na 63 %. Žádná z vybraných škol tedy plně nevyužívá svoji kapacitu. Počet žáků na ZŠ T. G. Masaryka má vzrůstající trend. Rozdíl mezi rokem 2012 a 2016 je 36 žáků, což představuje navýšení o 14 %. Ve sledovaném období byl nejvýraznější nárůst žáků oproti předchozímu roku ve školním roce 2014/2015, kdy škole přibýlo 17 žáků, což odpovídá 6 % nárůstu žáků. Na ZŠ Riegrova počet žáků ve sledovaném období kolísá. Rozdíl mezi rokem 2012 a 2016 je 10 žáků. Naopak

na ZŠ Felberova došlo ve sledovaném období k poklesu žáků. Rozdíl mezi rokem 2012 a 2016 činí 16 žáků. Na ZŠ nám. Míru došlo mezi roky 2012 a 2016 k nárůstu žáků, a to k navýšení o 47 žáků.

3.2 Finanční prostředky získané vlastní činností a příspěvek od zřizovatele

Na každý kalendářní rok organizace získávají do svého rozpočtu příspěvek od zřizovatele v podobě provozní dotace a příspěvku na odpisy. Výši tohoto příspěvku schvaluje rada obce. Tento příspěvek je určen na provoz školy – především na úhradu nákladů za energie, nájemné, opravy, materiál, odpisy a nákup neinvestičního majetku.

Tabulka 3.3 Příspěvek od zřizovatele za období 2012 – 2016 v Kč

Příspěvek od zřizovatele	2012	2013	2014	2015	2016	Průměr
ZŠ Svitavy, T. G. Masaryka 27	1 675 000	1 564 000	1 598 100	1 564 000	1 316 000	1 543 420
na provoz	1 327 000	1 226 000	1 260 100	1 244 000	1 003 000	1 212 020
na odpisy	348 000	338 000	338 000	320 000	313 000	331 400
ZŠ Svitavy, Riegrova 4	2 319 000	2 453 000	2 547 000	2 251 000	2 262 000	2 366 400
na provoz	1 732 000	1 854 000	1 948 000	1 948 000	1 938 000	1 884 000
na odpisy	587 000	599 000	599 000	303 000	324 000	482 400
ZŠ Svitavy, Felberova 2	3 404 000	2 649 000	3 398 000	3 183 000	4 457 000	3 418 200
na provoz	2 516 000	1 779 000	2 382 000	2 347 000	3 631 000	2 531 000
na odpisy	888 000	870 000	1 016 000	836 000	826 000	887 200
ZŠ Svitavy, nám. Míru 4	1 705 000	1 722 000	1 853 000	1 860 000	2 078 000	1 843 600
na provoz	1 485 000	1 497 000	1 641 000	1 664 000	1 849 000	1 627 200
na odpisy	220 000	225 000	212 000	196 000	229 000	216 400

Zdroj: Rozbory hospodaření základních škol, vlastní zpracování

Z tabulky 3.3 je zřejmé, že příspěvek od zřizovatele se na ZŠ T. G. Masaryka pohybuje ve vybraných letech v rozmezí od 1,3 mil. Kč do 1,7 mil. Kč. Příspěvek od zřizovatele se skládá z prostředků na provoz a z příspěvku na odpisy. Příspěvek na odpisy činil v letech 2012 – 2015 21 % z celkového objemu příspěvku, v roce 2016 to bylo 24 %. Na ZŠ Riegrova se příspěvek od zřizovatele ve sledovaném období pohybuje v rozmezí od 2,2 mil. Kč do 2,6 mil Kč. Příspěvek na odpisy činil v roce 2012 25 % z příspěvku od zřizovatele, v roce 2013 24 %, v roce 2014 23 %, v roce 2015 13 % a v roce 2016 14 %. Od roku 2012 do roku 2014 se příspěvek na provoz zvyšoval, ovšem v roce 2015 došlo k poklesu o 36 000 Kč a v dalším roce ještě o 10 000 Kč. Výše příspěvku na provoz v roce 2016 byla 1 938 000 Kč. V roce 2016 dostala škola o 266 600 Kč více než v roce 2012. Příspěvek od zřizovatele ZŠ

Felberova činil v roce 2012 3 404 000 Kč, z toho 26 % tvořil příspěvek na odpisy, v roce 2013 město poskytlo škole příspěvek ve výši 2 649 000 Kč, z toho příspěvek na odpisy činil 23 %, v roce 2014 to bylo 3 398 000 Kč, příspěvek na odpisy 30 %, v roce 2015 byl příspěvek 3 183 000 Kč, příspěvek na odpisy 26 % a v roce 2016 byl příspěvek od zřizovatele 4 457 000 Kč, z toho příspěvek na odpisy 19 %. Příspěvek od zřizovatele ZŠ nám. Míru se ve sledovaném období pohybuje mezi 1,7 mil. Kč a 2,1 mil Kč. Příspěvek na odpisy činil z poskytnutého příspěvku od zřizovatele průměrně 22 %. Příspěvek na provoz má narůstající tendenci a rok od roku se zvyšuje. V roce 2012 činil příspěvek 1 485 000 Kč, v roce 2013 1 497 000 Kč, v roce 2014 1 641 000 Kč, v roce 2015 1 664 000 Kč, v roce 2016 1 849 000 Kč. Za sledované období došlo tedy k nárůstu příspěvku na provoz o 364 000 Kč. Zřizovatel vychází při určování výše příspěvku z hospodaření škol v minulých letech.

Tabulka 3.4 Vybrané náklady za období 2012 – 2016 v Kč

Náklady	2012	2013	2014	2015	2016	Průměr
ZŠ Svitavy, T. G. Masaryka 27						
Celkem	11 383 468	11 962 022	12 635 266	14 941 826	14 603 962	13 105 309
z toho spotřeba materiálu	253 200	526 000	335 900	284 300	181 900	316 260
z toho spotřeba energie	684 700	782 900	695 400	652 700	634 600	690 060
z toho opravy a udržování	114 200	171 800	333 900	119 200	39 000	155 620
z toho ostatní služby	274 900	460 300	322 600	727 600	493 500	455 780
z toho platy a OON	6 367 500	6 696 000	7 192 000	7 592 000	8 546 000	7 278 700
ZŠ Svitavy, Riegrova 4						
Celkem	14 742 760	15 084 918	14 965 949	15 919 438	15 511 663	15 244 946
z toho spotřeba materiálu	340 100	340 400	333 700	346 500	282 700	328 680
z toho spotřeba energie	1 088 400	953 600	956 900	866 300	772 200	927 480
z toho opravy a udržování	128 100	299 300	260 200	157 100	483 400	265 620
z toho ostatní služby	443 400	416 500	480 700	394 300	474 600	441 900
z toho platy a OON	7 720 800	7 809 000	8 083 500	8 025 000	8 692 000	8 066 060
ZŠ Svitavy, Felberova 2						
Celkem	23 902 924	23 279 510	23 286 789	26 564 316	25 091 545	24 425 017
z toho spotřeba materiálu	1 650 000	1 633 000	1 771 000	1 957 000	1 958 000	1 793 800
z toho spotřeba energie	1 932 000	1 451 000	1 229 000	1 151 000	1 048 000	1 362 200
z toho opravy a udržování	562 000	272 000	277 000	1 378 000	1 122 000	722 200
z toho ostatní služby	712 000	665 000	486 000	733 500	771 000	673 500
z toho platy a OON	12 136 000	12 158 000	12 538 000	12 481 000	13 119 000	12 486 400
ZŠ Svitavy, nám. Míru 4						
Celkem	13 460 229	13 112 962	14 207 251	15 886 235	16 686 496	14 670 635
z toho spotřeba materiálu	78 600	119 900	118 600	87 100	200 900	121 020
z toho spotřeba energie	906 300	922 100	706 100	766 800	762 900	812 840
z toho opravy a udržování	182 600	371 000	301 100	565 100	846 700	453 300
z toho ostatní služby	271 400	270 700	489 200	548 400	727 200	461 380
z toho platy a OON	7 239 700	7 423 000	7 932 900	8 573 100	9 293 100	8 092 360

Zdroj: Rozbory hospodaření základních škol, vlastní zpracování

Tabulka 3.4 zobrazuje vybrané nákladové položky. Jednoznačně nejvyšší položkou u všech škol jsou platy a OON. Tvoří průměrně více než 50 % veškerých nákladů u všech organizací. Procentuální vyjádření jednotlivých položek k celkovým nákladům je uvedeno v příloze č. 1. Na základní škole T. G. Masaryka byla největší spotřeba materiálu v roce 2013 a činila 526 000 Kč. Naopak v posledních třech letech spotřeba materiálu klesala. Stejně tak je tomu

u spotřeby energie. Nejvyšší spotřebu měla škola v roce 2013, a to 782 900 Kč. Poté postupně klesala a v roce 2016 činila 634 600 Kč, což je pokles oproti roku 2013 o 148 300 Kč. Opravy byly nejnákladnější v roce 2014 a činily 333 900 Kč, naopak v roce 2016 činily pouhých 39 000 Kč, což je pokles o 294 900 Kč, tj. o 89 %. Ostatní služby dosahovaly nejvyšší částky v roce 2015, kdy se jejich výše oproti předcházejícímu roku více než zdvojnásobila a činila 727 600 Kč. Bankovní poplatky byly ve výši 9 700 Kč, poštovné 4 800 Kč, telefonní služby 7 600 Kč, akce pro žáky 193 800 Kč, ostatní služby 337 300 Kč, stočné 110 300 Kč.

Na ZŠ Riegrova jsou nejdražší položkou spotřeba energie. Škola vykazuje vysoké náklady v položce ostatní služby a snaží se náklady snížit. Poštovné zajišťuje osobními pochůzkami a osobním předáváním. Telefonní služby škola řeší rámcovou smlouvou zřizovatele. Spotřeba materiálu se ve vybraných letech pohybovala kolem 340 000 Kč, pouze v roce 2016 došlo k mírnému poklesu, a to na 282 700 Kč. V roce 2016 došlo k více než trojnásobnému nárůstu nákladů na opravy a udržování a jejich výše činila 483 400 Kč. Tento nárůst byl způsoben nutností výměny osvětlení v 1. patře školní budovy. Zastaralá svítidla nepostačovala na pokrytí hyg. norem pro světelnost a tak byla v době velkých prázdnin vyměněna.

Na ZŠ Felberova je nejvyšší položkou spotřeba materiálu, která se ve vybraných letech pohybuje v rozmezí od 1,6 mil. Kč do 2 mil. Kč. Nejnákladnější položku tvoří spotřeba potravin, která tvoří průměrně 85 % spotřebovaného materiálu. Druhou nejvyšší položkou je spotřeba energie. Nejvyšší spotřeba energie byla v roce 2012, pak se její výše postupně snižovala. Rozdíl ve spotřebě energie mezi rokem 2012 a 2016 činí 884 000 Kč. Nejnižších nákladů za opravy a údržbu bylo dosaženo v letech 2013 a 2014. V roce 2015 došlo k velkému nárůstu, oproti předchozímu roku o 1 101 000 Kč, tj. téměř pětinašobně. K rapidnímu nárůstu této položky došlo z důvodu kompletní opravy osvětlení na chodbách budovy školy. Byla vybudována nová podlaha v interaktivní učebně a došlo k opravě sociálního zázemí a opravě vybavení ve školní jídelně. Tyto opravy pokračovaly i v roce 2016.

ZŠ nám. Míru vykazuje jako nejvyšší položkou spotřebu energie, ovšem postupně dochází k jejímu postupnému snižování. V roce 2012 byla spotřeba energie 906 300 Kč a v roce 2016 762 900 Kč, takže ve sledovaném období došlo ke snížení o 16 %. Ve vybraných letech taktéž dochází k postupnému zvyšování položky opravy a udržování. V roce 2015 došlo ke zvýšení této položky o 87 %. Ve škole došlo k vybavení učebny výtvarné výchovy nábytkem a byla zřízena cvičná kuchyňka. V roce 2016 došlo k rozsáhlému malování vybraných učeben, k opravě sociálních zařízení a k opravě římsy na budově školy.

3.3 Finanční prostředky ze SR

Rozdělování finančních prostředků ze SR je závislé na ukazatelích, a to především počtu žáků, kteří v daném roce školu navštěvují. Výši těchto finančních prostředků škola tedy není schopná výrazně ovlivnit. Pro přehlednost uvádím tabulku s přidělenými finančními prostředky za jednotlivé roky. Zásadní dotací ze SR jsou tzv. přímé náklady na vzdělávání, jež přiděluje MŠMT jako účelové prostředky, a to prostřednictvím krajského úřadu. Tato dotace má označení ÚZ 33353 (kapitola 333 SR). Přímé náklady mají ve sledovaných letech vzrůstající tendenci.

Tabulka 3.5 Přijaté dotace ze státního rozpočtu v letech 2012 – 2016 v Kč

Přijaté dotace	2012	2013	2014	2015	2016
ZŠ Svitavy, T.G. Masaryka 27					
MŠMT - 33053	8 696 000	9 289 000	9 979 000	10 540 000	11 884 000
MŠMT - 33051			20 564		
MŠMT - 33052			56 955	286 050	342 605
MŠMT - 33061				52 927	
MŠMT - 33025				15 000	
MŠMT - 33047			8 200		
ZŠ Svitavy, Riegrova 4					
MŠMT - 33053	10 506 020	10 820 000	11 033 000	11 142 000	12 082 000
MŠMT - 33051			22 348		
MŠMT - 33052			75 242	377 896	340 184
MŠMT - 33061				55 686	
MŠMT - 33047			6 100		
ZŠ Svitavy, Felberova 2					
MŠMT - 33053	16 603 110	16 805 000	17 428 000	17 237 000	18 198 000
MŠMT - 33051			33 579		
MŠMT - 33052			107 588	540 349	465 228
MŠMT - 33061				86 061	
MŠMT - 33047			11 100		
MŠMT - 33065					11 880
ZŠ Svitavy, nám. Míru 4					
MŠMT - 33053	9 924 687	10 285 000	10 927 000	11 509 000	12 932 197
MŠMT - 33051			22 415		
MŠMT - 33052			66 517	334 077	373 989
MŠMT - 33061				57 609	
MŠMT - 33047			7 700		
MŠMT - 33457		97 800	108 630	55 042	

Zdroj: Rozbory hospodaření základních škol, vlastní zpracování

Dále ve sledovaném období školy měly tyto dotace: 33051 - zvýšení platů pedagogických pracovníků regionálního školství, 33052 - zvýšení platů pracovníků regionálního školství, 33061 - zvýšení odměňování pracovníků regionálního školství v roce 2015, 33025 - vybavení škol pomůckami kompenzačního a rehabilitačního charakteru, 33047 - další cizí jazyk, 33065 – excelence základních škol, 33457 – asistenti pedagogů pro děti, žáky a studenty se sociálním znevýhodněním. Základní školy ve všech vybraných letech čerpaly příspěvky na

přímé náklady v plné výši, žádné finanční prostředky nevracely. ZŠ Felberova v roce 2013 škola přečerpala mzdové prostředky o 35 000 Kč, přičemž rozdíl škola pokryla z fondu odměn. Na zákonné pojištění byl použit rezervní fond. V roce 2015 došlo k dalšímu přečerpání mzdových prostředků a byl tedy opět použit fond odměn. V roce 2016 došlo k překročení o 45 000 Kč a taktéž byl rozdíl kryt z fondu odměn.

3.4 Doplnková činnost ve sledovaném období 2012 – 2016

Jak již bylo uvedeno, okruhy doplňkové činnosti, které organizace vykonává, jsou vymezeny ve zřizovací listině. Všechny vybrané školy provozují doplňkovou činnost. Tabulka 3.6 udává, jaké byly celkové náklady a výnosy v jednotlivých letech u vybraných škol s následným rozdílem, který udává výsledek hospodaření.

Tabulka 3.6 Doplnková činnost ve sledovaném období 2012 – 2016 v Kč, zaokrouhleno

Doplňková činnost	2012	2013	2014	2015	2016
ZŠ Svitavy, T. G. Masaryka 27					
Náklady	249 300	306 700	278 200	374 400	300 400
Výnosy	568 400	543 400	573 300	589 900	595 000
Výsledek hospodaření	319 100	236 700	295 100	215 500	294 600
ZŠ Svitavy, Riegrova 4					
Náklady	8 500	9 000	8 000	8 000	6 800
Výnosy	46 500	54 600	46 300	54 800	18 400
Výsledek hospodaření	38 000	45 600	38 300	46 800	11 600
ZŠ Svitavy, Felberova 2					
Náklady	1 078 200	1 198 000	1 569 000	1 663 000	1 585 000
Výnosy	1 206 000	1 361 000	1 689 000	1 812 000	1 741 000
Výsledek hospodaření	127 800	163 000	120 000	149 000	156 000
ZŠ Svitavy, nám. Míru 4					
Náklady	87 300	46 800	27 200	37 700	41 800
Výnosy	118 500	131 300	122 300	116 800	101 900
Výsledek hospodaření	31 200	84 500	95 100	79 100	60 100

Zdroj: Rozbory hospodaření základních škol, vlastní zpracování

Je patrné, že všechny školy dosáhly v rámci doplňkové činnosti zisku. Nejvyššího výsledku hospodaření z doplňkové činnosti dosahuje ZŠ T. G. Masaryka. Výnosy má škola z pronájmu. Jedná se o pronájem budovy, kterou škola pronajímá společnosti GTH Catering, která zde zajišťuje školní stravování, dále pak pronájem učeben a tělocvičny. Náklady pak slouží

především na opravu a údržbu pronajatých prostor. Nejvyšší náklady měla škola v roce 2015, což bylo způsobeno rozsáhlou opravou budovy školní jídelny. Základní škola Riegrova v rámci své doplňkové činnosti pronajímá tělocvičnu a učebny. Náklady činily průměrně 8000 Kč. Byly vynakládány na spotřebu energie, opravu a údržbu. Základní škola Felberova má svou vlastní kuchyň a jídelnu, kde připravuje obědy pro své žáky, ale i cizí strávníky. Škola provozuje doplňkovou činnost – poskytování stravování i jiným osobám, a to za úplatu, dále pronajímá tělocvičnu a nebytové prostory. Náklady i výnosy se každoročně zvyšují, výjimkou je rok 2016, kdy došlo ke snížení výnosů o 4 % oproti předchozímu roku, a k poklesu nákladů o 5 % oproti roku 2015. Náklady jsou vynakládány především na nákup potravin, spotřební materiál a osobní náklady včetně zákonného pojištění. ZŠ nám. Míru v rámci své doplňkové činnosti poskytuje pronájem nebytových prostor. Náklady související s doplňkovou činností jsou vynakládány na hrubé mzdy pracovníků, zákonné pojištění, přiděl do FKSP, spotřební materiál a energii. Dosahováním zisku z doplňkové činnosti si školy výrazně zlepšují celkový hospodářský výsledek za organizaci.

3.5 Finanční prostředky z fondu organizace

Peněžní fondy vnímáme jako vnitřní formu financování, kdy finanční prostředky vznikly především vlastní činností. Tyto fondy jsou kryty finančními prostředky. Konečný zůstatek jednotlivých fondů musí být na konci daného roku shodný se skutečným krytím peněžních prostředků. V rámci organizací je vytvořen fond rezervní (ze zlepšeného VH a z ostatních titulů), fond investiční, fond odměn a fond kulturních a sociálních potřeb. Zlepšený výsledek hospodaření se převádí na konci roku do fondu odměn a do rezervního fondu. Do FKSP se odvádělo ve sledovaných letech 1 % z hrubých mezd zaměstnanců. V roce 2016 došlo k navýšení odvodu na 1,5 % z hrubých mezd. V roce 2017 došlo k dalšímu navýšení, a to na 2 %.

Tabulka 3.7 Přehled konečných stavů peněžních fondů k 31.12 v letech 2012 – 2016 v Kč

Fond	2012	2013	2014	2015	2016	Průměr
ZŠ Svitavy, T. G. Masaryka 27						
Investiční	447 853	611 624	471 785	168 826	329 588	405 935
Rezervní	197 736	30 050	50 534	85 496	150 673	102 898
Odměn	75 000	67 891	67 891	67 891	67 891	69 313
FKSP	16 392	17 648	23 222	34 068	59 653	30 196
ZŠ Svitavy, Riegrova 4						
Investiční	570 027	1 040 352	655 678	543 560	1 316 471	825 218
Rezervní	638 439	1 870 653	701 595	1 012 367	1 208 744	1 086 360
Odměn	54 403	54 403	54 403	54 403	54 403	54 403
FKSP	88 687	39 396	20 683	32 008	32 002	42 555
ZŠ Svitavy, Felberova 2						
Investiční	667 658	113 562	310 725	9 146	92 444	238 707
Rezervní	1 443 066	152 084	523 090	103 217	0	444 291
Odměn	111 723	76 723	76 317	54	2 977	53 558
FKSP	13 714	58	13 209	27 439	69 919	24 868
ZŠ Svitavy, nám. Míru 4						
Investiční	453 928	183 635	379 115	247 471	451 128	343 055
Rezervní	468 527	975 241	548 950	525 627	118 466	527 362
Odměn	124 143	124 143	124 143	124 143	107 061	120 727
FKSP	68 101	67 565	79 479	79 757	97 906	78 561

Zdroj: rozvaha vybraných škol, vlastní zpracování

Z tabulky č. 3.7 je patrné, že nejvýznamnější je u všech organizací fond investiční a rezervní. Rezervní fond školy zvyšují dosahováním zisku v rámci doplňkové činnosti a jeho následným převedením do rezervního fondu. Investiční fond škola tvoří odpisy hmotného a nehmotného majetku a čerpá jej na investiční výdaje a opravy majetku. Základní škola Felberova měla nařízený odvod z investičního fondu do rozpočtu zřizovatele v roce 2012 ve výši 316 000, ZŠ Felberova v roce 2013 odvedla zřizovateli 907 000 Kč, ZŠ Riegrova v roce 2014 odvedla 80 000 Kč, ZŠ Felberova 200 000 Kč, ZŠ T. G. M byl tento odvod nařízen v roce 2015 a to ve výši 500 000 Kč, ZŠ Riegrova 98 000 Kč a ZŠ Felberova 300 000 Kč.

4 ZHODNOCENÍ HOSPODAŘENÍ VYBRANÝCH ZÁKLADNÍCH ŠKOL VE MĚSTĚ SVITAVY V LETECH 2012 – 2016

Ve čtvrté kapitole jsou zhodnocena analyzovaná data na základě přepočtu na jednoho žáka, jednu třídu a na kapacitu žáků ve škole. Náklady jsou popsány po vybraných nejnákladnějších položkách, aby bylo patrné, na co byly nejvyšší položky vynaloženy. Na konci kapitoly jsou popsány výsledky hospodaření jednotlivých organizací a je posouzeno, zda organizace nakládají s finančními prostředky hospodárně.

4.1 Zhodnocení hospodaření po přepočtu hodnot na žáka

Hodnoty uvedené v tabulce 4.1 zobrazují příspěvek od zřizovatele po přepočtu na 1 žáka. Nejvyššího příspěvku dosahuje ZŠ Riegrova, a to 8 032 Kč. Naopak nejnižšího příspěvku dosahuje ZŠ T. G. Masaryka. Rozdíl mezi těmito průměrnými hodnotami příspěvku na žáka je 2 447 Kč. V tabulce je uvedena i meziroční změna příspěvku v %. Z tabulky vyplývá, že příspěvek od zřizovatele je poskytován v nepravidelné kolísavé výši.

Tabulka 4.1 Příspěvek od zřizovatele na žáka za období 2012 – 2016 v Kč

Příspěvek od zřizovatele	2012	2013	2014	2015	2016	Průměr
ZŠ Svitavy, T. G. Masaryka 27	6 418	5 924	5 687	5 449	4 446	5 585
Meziroční změna v %	-	-8	-4	-4	-23	
ZŠ Svitavy, Riegrova 4	7 782	8 577	8 693	7 762	7 344	8 032
Meziroční změna v %	-	9	1	-12	-6	
ZŠ Svitavy, Felberova 2	7 416	5 697	7 419	7 058	10 061	7 530
Meziroční změna v %	-	-30	23	-5	30	
ZŠ Svitavy, nám. Míru 4	5 920	5 798	5 827	5 706	6 203	5 891
Meziroční změna v %	-	-2	0	-2	8	

Zdroj: Rozbory hospodaření základních škol, vlastní zpracování

Nejvyšší průměrné celkové náklady za sledované období na žáka vykazuje ZŠ Felberova a činí 53 705 Kč, dále je ZŠ Riegrova s 51 710 Kč, ZŠ T. G. M. dosahuje celkových nákladů ve výši 47 058 Kč a nejmenší náklady má ZŠ nám. Míru, a to 46 821 Kč. Rozdíl mezi nejvyššími průměrnými náklady a nejnižšími průměrnými náklady na žáka činí 6 884 Kč, což je rozdíl 13 %. Ve vybraných letech vykazují náklady rostoucí trend. Nejvyšších nákladů za spotřebu materiálu vykazuje ZŠ Felberova a činí 3 947 Kč, naopak nejnižší spotřebu má ZŠ nám. Míru a činí 383 Kč. Rozdíl mezi nejvyššími průměrnými náklady a nejnižšími

průměrnými náklady na spotřebu materiálu činí na žáka 3 564 Kč. Jinými slovy ZŠ Felberova dosahuje o 90 % vyšších nákladů na spotřebu materiálu než ZŠ nám. Míru. Lze tedy konstatovat, že náklady na spotřebu materiálu se liší v průměru o 2 400 Kč, což v rámci celkového objemu finančních prostředků instituce znamená podstatný rozdíl. Nejvyšší náklady na spotřebu energie vykazuje ZŠ Riegrova, dále ZŠ Felberova, ZŠ nám. Míru a nejnižší náklady vykazuje ZŠ T. G. Masaryka. Nejvyšší náklady na opravy a udržování vykazuje ZŠ Felberova, dále pak ZŠ nám. Míru, ZŠ Riegrova a nejnižší náklady vykazuje ZŠ T. G. Masaryka, přičemž rozdíl mezi ZŠ Felberovou a ZŠ T. G. Masaryka činí 1 035 Kč. Dá se říct, že v přepočtu na žáka dosahuje ZŠ Felberova trojnásobně vyšších nákladů na opravy a udržování. U položky ostatní služby vykazují základní školy podobnou výši nákladů. Všechny hodnoty se pohybují v rozmezí od 1400 Kč do 1700 Kč. U položky platy a OON dosahuje nejvyšší náklady na žáka ZŠ Felberova, naopak nejnižší náklady na žáka vykazuje ZŠ nám. Míru, přičemž rozdíl činí 20 %. Procentuální vyjádření jednotlivých nákladových položek k celkovým nákladům je uvedeno v příloze č. 2.

Tabulka 4.2 Náklady na žáka za období 2012 – 2016 v Kč

Náklady celkem	2012	2013	2014	2015	2016	Průměr
ZŠ Svitavy, T. G. Masaryka 27	43 615	45 311	44 965	52 062	49 338	47 058
z toho spotřeba materiálu	970	1 992	1 195	991	615	1 153
z toho spotřeba energie	2 623	2 966	2 475	2 274	2 144	2 496
z toho opravy a udržování	438	651	1 188	415	132	565
z toho ostatní služby	1 053	1 744	1 148	2 535	1 667	1 629
z toho platy a OON	24 397	25 364	25 594	26 453	28 872	26 136
ZŠ Svitavy, Riegrova 4	49 472	52 744	51 078	54 895	50 363	51 710
z toho spotřeba materiálu	1 141	1 190	1 139	1 195	918	1 117
z toho spotřeba energie	3 652	3 334	3 266	2 987	2 507	3 149
z toho opravy a udržování	430	1 047	888	542	1 569	895
z toho ostatní služby	1 488	1 456	1 641	1 360	1 540	1 497
z toho platy a OON	25 909	27 304	27 589	27 672	28 221	27 339
ZŠ Svitavy, Felberova 2	52 076	50 063	50 845	58 901	56 640	53 705
z toho spotřeba materiálu	3 595	3 512	3 867	4 339	4 420	3 947
z toho spotřeba energie	4 209	3 120	2 683	2 552	2 366	2 986
z toho opravy a udržování	1 224	585	605	3 055	2 533	1 600
z toho ostatní služby	1 551	1 430	1 061	1 626	1 740	1 482
z toho platy a OON	26 440	26 146	27 376	27 674	29 614	27 450
ZŠ Svitavy, nám. Míru 4	46 737	44 151	44 677	48 731	49 810	46 821
z toho spotřeba materiálu	273	404	373	267	600	383
z toho spotřeba energie	3 147	3 105	2 220	2 352	2 277	2 620
z toho opravy a udržování	634	1 249	947	1 733	2 527	1 418
z toho ostatní služby	942	911	1 538	1 682	2 171	1 449
z toho platy a OON	25 138	24 993	24 946	26 298	27 741	25 823

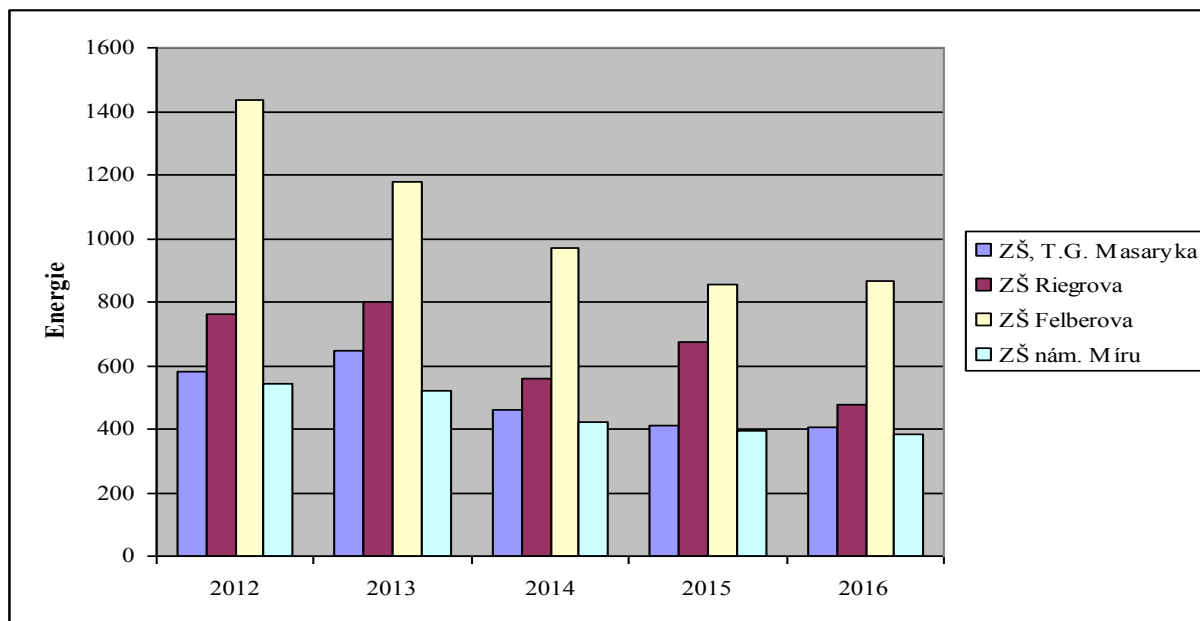
Zdroj: Rozbory hospodaření základních škol, vlastní zpracování

Jednotlivé položky spotřeby energie

Nejvyšší náklady na spotřebu energie vykazuje ZŠ Riegrova, dále pak ZŠ Felberova, ZŠ nám. Míru a nejnižší náklady vykazuje ZŠ T. G. Masaryka. ZŠ Riegrova dosahuje vyšší spotřeby energie než ZŠ T. G. Masaryka téměř o 20 %. Spotřeba energie vykazuje klesající trend, u všech škol došlo ve sledovaném období k jejímu snížení, z čehož lze usuzovat, že se školy snaží postupovat hospodárně a snižovat náklady. Položka spotřeba energie se skládá ze spotřeby elektrické energie, ze spotřeby vody a z dodávky tepla a plynu. Z obrázků 4.1 vyplývá, že nejvyšší spotřebu elektrické energie na žáka vykazuje ZŠ Felberova. Škola sice vykazuje nejvyšší spotřebu energie, ale na druhou stranu je patrné, že škola dosahuje rok od

roku nižší spotřeby. Ve sledovaném období dokázala škola snížit spotřebu elektrické energie téměř o třetinu. V roce 2016 vykazují mimo ZŠ Felberova všechny školy podobnou výši spotřeby energie na žáka.

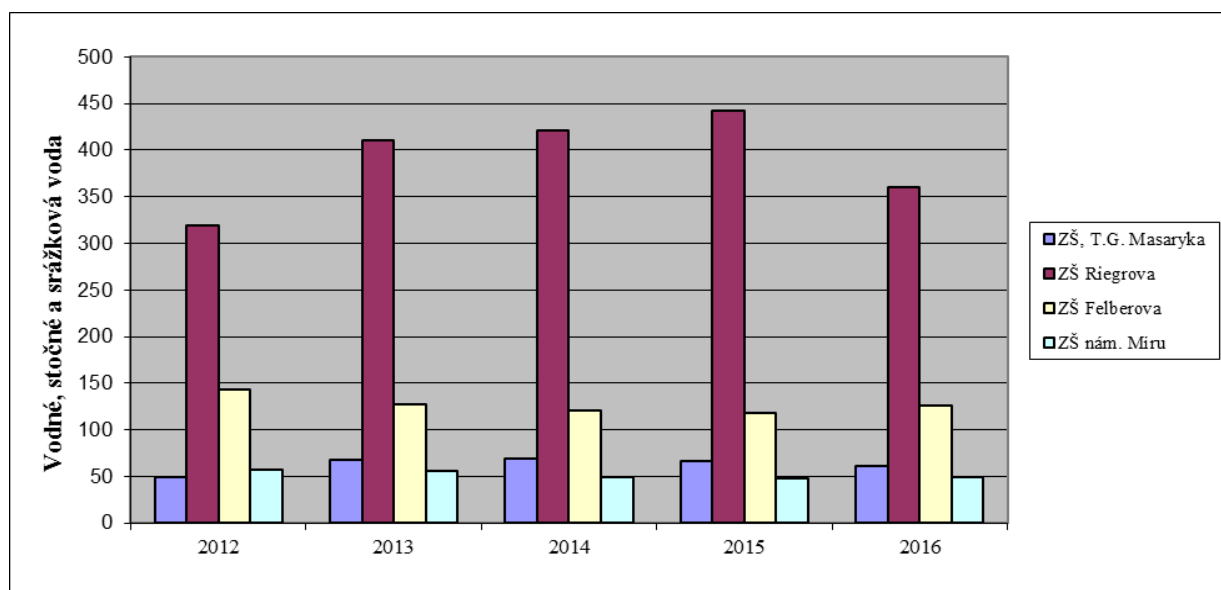
Obr. 4.1 Spotřeba elektrické energie na žáka za období 2012 – 2016 v Kč

Zdroj: Rozbory hospodaření základních škol, vlastní zpracování

Do spotřeby vody řadíme vodné, stočné a srážkovou vodu. Jednoznačně nejvyšší spotřebu těchto položek na žáka vykazuje ZŠ Riegrova a naopak nejnižší náklady na spotřebu vody vykazuje ZŠ nám. Míru. ZŠ Riegrova má spotřebu vody na žáka průměrně 390 Kč za rok, oproti tomu ZŠ nám. Míru pouze 52 Kč za rok. ZŠ Riegrova a Felberova vykazují nejvyšší náklady na spotřebu vody z důvodu vysokých plateb za srážkovou vodu, což lze zdůvodnit rozsáhlými plochami nacházející se v areálu škol, ze kterých se srážková voda vyměřuje.

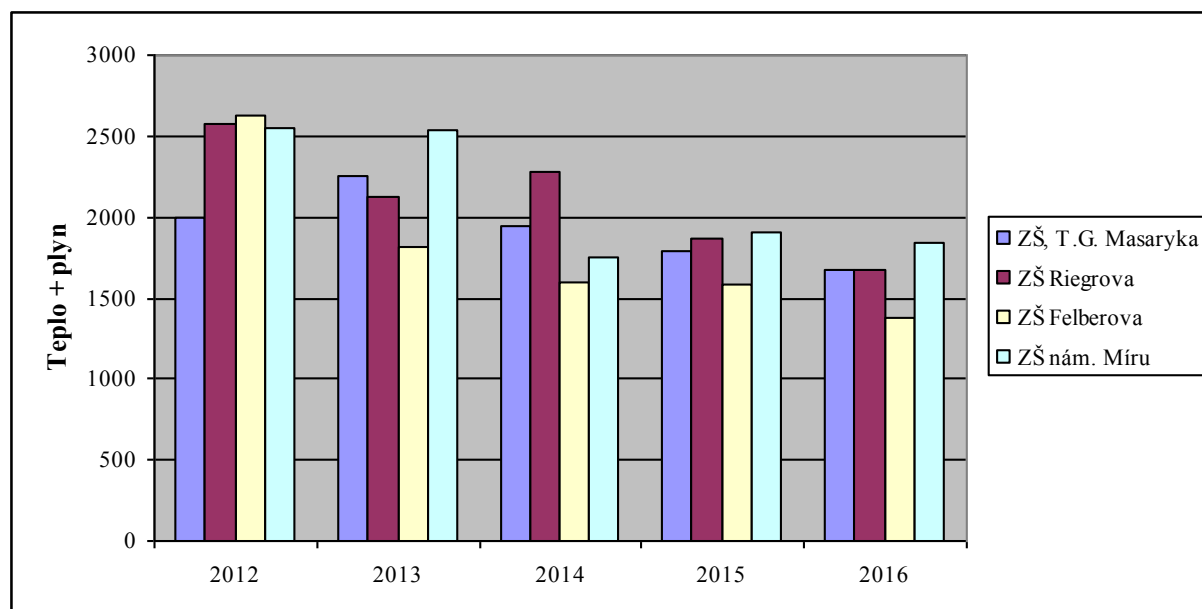
Obr. 4.2 Spotřeba vody na žáka za období 2012 – 2016 v Kč

Zdroj: Rozbory hospodaření základních škol, vlastní zpracování

U spotřeby tepla a plynu došlo ve sledovaném období k mírnému poklesu u všech škol. V posledních dvou letech dosahují školy podobné výše nákladů. Průměrně se na všech školách pohybuje spotřeba tepla a plynu v rozmezí mezi 1800 Kč a 2100 Kč na žáka.

Obr. 4.3 Spotřeba tepla a plynu na žáka za období 2012 – 2016 v Kč

Zdroj: Rozbory hospodaření základních škol, vlastní zpracování

V tabulce 4.3 jsou uvedeny vybrané položky spotřeby materiálu. Jedná se o předplatné tisku a čisticí prostředky. Předplatné tisku vychází nejnákladněji na žáka u ZŠ Riegrova, a to

32 Kč, naopak nejméně pak na ZŠ nám. Míru. ZŠ nám. Míru vykazuje i nejnižší spotřebu čisticích prostředků, a to průměrně 52 Kč na žáka, nejvyšší spotřebu vykazuje ZŠ T. G. Masaryka, a to 135 Kč na žáka.

Tabulka 4.3 Vybrané položky spotřeby materiálu na žáka 2012 – 2016 v Kč

Vybrané položky materiál	2012	2013	2014	2015	2016	Průměr
ZŠ Svitavy, T. G. Masaryka 27						
předplatné tisku	24	27	11	14	19	19
čisticí prostředky	91	150	156	153	122	135
ZŠ Svitavy, Riegrova 4						
předplatné tisku	13	28	53	31	36	32
čisticí prostředky	81	108	140	127	75	106
ZŠ Svitavy, Felberova 2						
předplatné tisku	9	11	13	18	18	14
čisticí prostředky	107	95	114	166	135	123
ZŠ Svitavy, nám. Míru 4						
předplatné tisku	18	11	22	4	4	12
čisticí prostředky	50	47	57	50	53	52

Zdroj: Rozbory hospodaření základních škol, vlastní zpracování

Celkové výnosy na žáka vykazují ve sledovaném období rostoucí trend. V tabulce je uvedena meziroční změna výnosů v %. Je patrné, že v některých letech došlo i k poklesu výnosů. Nejvyšší průměrné výnosy na žáka vykazuje ZŠ Felberova, naopak nejnižší průměrné výnosy na žáka má ZŠ T. G. Masaryka. Jinými slovy ZŠ Felberova vykazuje o 14 % vyšší průměrné celkové výnosy než ZŠ T. G. Masaryka. Rozdíl těchto hodnot činí 7 432 Kč.

Tabulka 4.4 Výnosy na žáka za období 2012 – 2016 v Kč

Výnosy celkem	2012	2013	2014	2015	2016	Průměr
ZŠ Svitavy, T. G. Masaryka 27	43 627	45 312	45 035	52 064	49 339	47 076
Meziroční změna v %	-	4	-1	14	-6	
ZŠ Svitavy, Riegrova 4	49 726	54 246	52 446	55 497	50 721	52 527
Meziroční změna v %	-	8	-3	5	-9	
ZŠ Svitavy, Felberova 2	52 076	50 510	51 194	58 901	59 858	54 508
Meziroční změna v %	-	-3	1	13	2	
ZŠ Svitavy, nám. Míru 4	47 086	44 234	45 392	49 299	49 875	47 177
Meziroční změna v %	-	-6	3	8	1	

Zdroj: Rozbory hospodaření základních škol, vlastní zpracování

U přepočtených údajů na žáka školy dosahují odlišných hodnot. Náklady i výnosy po přepočtení na žáka vykazují rostoucí trend. Téměř u všech porovnávaných hodnot dosahuje nejvyšších čísel ZŠ Felberova. Jedinou výjimkou je spotřeba energie, kde dosahuje vyšších nákladů spotřeby energie na žáka ZŠ Riegrova, a to z důvodu vysokých nákladů na spotřebu vody. Nejnižších hodnot po přepočtu na žáka vykazuje ZŠ nám. Míru, a to u celkových nákladů, u spotřeby materiálu a platů a OON, v ostatních případech (příspěvek zřizovatele, spotřeba energie, opravy a udržování) vykazuje nejnižší hodnoty ZŠ T. G. Masaryka. Rozdíl po přepočtení celkových nákladů na žáka mezi nejvyšší hodnotou a nejnižší hodnotou činí 13 %, rozdíly po přepočtení celkových výnosů na žáka činí 14 %. Lze konstatovat, že výnosy a náklady na žáka nejsou srovnatelné.

4.2 Zhodnocení hospodaření po přepočtu hodnot na třídu

Hodnoty uvedené v tabulce 4.5 zobrazují příspěvek od zřizovatele po přepočtu na jednu třídu. Nejvyššího průměrného příspěvku v přepočtu na třídu dosahuje ZŠ Riegrova, a to 198 017 Kč. Naopak nejnižšího přírůstku dosahuje ZŠ nám. Míru a činí 139 674 Kč, což je rozdíl 30 %. Rozdíl mezi těmito průměrnými hodnotami příspěvku na žáka je 58 343 Kč. V tabulce je uvedena i meziroční změna příspěvku v %. Z tabulky vyplývá, že příspěvek od zřizovatele je poskytován v nepravidelné kolísavé výši. U ZŠ T. G. Masaryka, ZŠ Riegrova došlo mezi lety 2012 a 2016 k poklesu příspěvku od zřizovatele. Naopak u ZŠ Felberovy a ZŠ nám. Míru došlo mezi lety 2012 a 2016 k navýšení.

Tabulka 4.5 Příspěvek od zřizovatele na třídu za období 2012 – 2016 v Kč

Příspěvek od zřizovatele	2012	2013	2014	2015	2016	Průměr
ZŠ Svitavy, T. G. Masaryka 27	167 500	156 400	145 282	142 182	109 667	144 206
Meziroční změna v %	-	-7	-8	-2	-30	
ZŠ Svitavy, Riegrova 4	193 250	223 000	212 250	187 583	174 000	198 017
Meziroční změna v %		13	-5	-13	-8	
ZŠ Svitavy, Felberova 2	179 158	132 450	169 900	159 150	222 850	172 702
Meziroční změna v %		-35	22	-7	29	
ZŠ Svitavy, nám. Míru 4	142 083	132 462	142 538	132 857	148 429	139 674
Meziroční změna v %		-7	7	-7	10	

Zdroj: Rozbory hospodaření základních škol, vlastní zpracování

Nejvyšší průměrné celkové náklady na třídu vykazuje ZŠ Riegrova a činí 1 273 381 Kč, dále je ZŠ Felberova s 1 233 831 Kč, ZŠ T. G. M. dosahuje celkových nákladů na třídu ve výši

1 211 711 Kč a nejmenší náklady má ZŠ nám. Míru, a to 1 109 973 Kč. Rozdíl mezi nejvyššími průměrnými náklady a nejnižšími průměrnými náklady na žáka činí 163 408 Kč, což je rozdíl 13%. U ZŠ T. G. Masaryka a ZŠ Riegrova vykazují náklady ve sledovaném období rostoucí trend. Naopak u ZŠ Felberova a ZŠ nám. Míru došlo ke snížení celkových nákladů na třídu. Nejvyšších nákladů za spotřebu materiálu vykazuje průměrně ZŠ Felberova a činí 90 558 Kč, naopak nejnižší spotřebu má ZŠ nám. Míru a činí 9 094 Kč. Rozdíl mezi nejvyššími průměrnými náklady a nejnižšími průměrnými náklady na spotřebu materiálu činí na třídu 81 464 Kč, což je 90 % rozdíl. Lze konstatovat, že náklady na spotřebu materiálu vykazují u vybraných škol vysoké rozdíly. Nejvyšší náklady na spotřebu energie vykazuje ZŠ Riegrova, dále ZŠ Felberova, ZŠ T. G. Masaryka a nejnižší náklady vykazuje ZŠ nám. Míru. Nejvyšší náklady na opravy a udržování vykazuje ZŠ Felberova, dále pak ZŠ nám. Míru, ZŠ Riegrova a nejnižší náklady vykazuje ZŠ T. G. Masaryka, přičemž rozdíl mezi ZŠ Felberova a ZŠ T. G. Masaryka činí 21 798 Kč na třídu. ZŠ Riegrova dosahuje o 40 % vyšších nákladů na opravy a udržování v porovnání se ZŠ T. G. Masaryka. U položky ostatní služby vykazuje nejvyšší průměrné náklady na třídu ZŠ T. G. Masaryka, dále ZŠ Riegrova, ZŠ Felberova a nejmenší náklady vykazuje ZŠ nám. Míru, přičemž rozdíl mezi ZŠ T. G. Masaryka a ZŠ nám. Míru činí 7 587 Kč. Tento rozdíl lze považovat za nepodstatný. U položky platy a OON dosahuje nejvyšší náklady na žáka ZŠ Felberova, naopak nejnižší náklady na žáka vykazuje ZŠ nám. Míru, přičemž rozdíl činí 9 %. Procentuální vyjádření jednotlivých nákladových položek k celkovým nákladům je uvedeno v příloze č. 3.

Tabulka 4.6 Náklady na třídu za období 2012 – 2016 v Kč

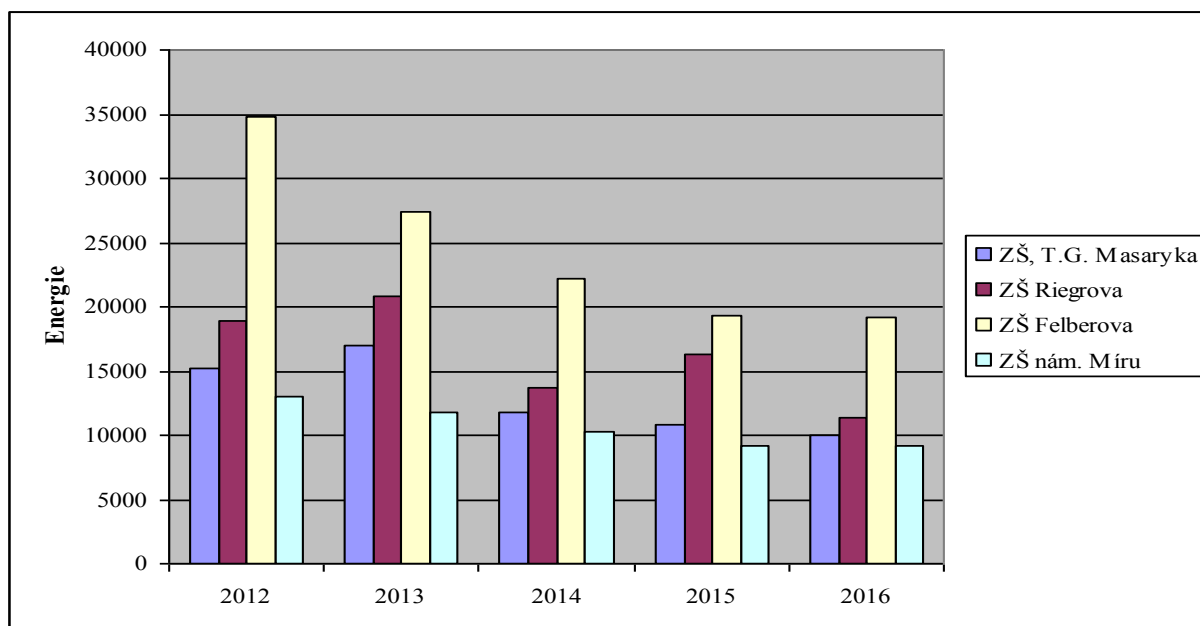
Náklady celkem	2012	2013	2014	2015	2016	Průměr
ZŠ Svitavy, T. G. Masaryka 27	1 138 347	1 196 202	1 148 661	1 358 348	1 216 997	1 211 711
z toho spotřeba materiálu	25 320	52 600	30 536	25 845	15 158	29 892
z toho spotřeba energie	68 470	78 290	63 218	59 336	52 883	64 440
z toho opravy a udržování	11 420	17 180	30 355	10 836	3 250	14 608
z toho ostatní služby	27 490	46 030	29 327	66 145	41 125	42 024
z toho mzdy a OON	636 750	669 600	653 818	690 182	712 167	672 503
ZŠ Svitavy, Riegrova 4	1 228 563	1 371 356	1 247 162	1 326 620	1 193 205	1 273 381
z toho spotřeba materiálu	28 342	30 945	27 808	28 875	21 746	27 543
z toho spotřeba energie	90 700	86 691	79 742	72 192	59 400	77 745
z toho opravy a udržování	10 675	27 209	21 683	13 092	37 185	21 969
z toho ostatní služby	36 950	37 864	40 058	32 858	36 508	36 848
z toho mzdy a OON	643 400	709 909	673 625	668 750	668 615	672 860
ZŠ Svitavy, Felberova 2	1 258 049	1 163 975	1 164 339	1 328 216	1 254 577	1 233 831
z toho spotřeba materiálu	86 842	81 650	88 550	97 850	97 900	90 558
z toho spotřeba energie	101 684	72 550	61 450	57 550	52 400	69 127
z toho opravy a udržování	29 579	13 600	13 850	68 900	56 100	36 406
z toho ostatní služby	37 474	33 250	24 300	36 675	38 550	34 050
z toho mzdy a OON	638 737	607 900	626 900	624 050	655 950	630 707
ZŠ Svitavy, nám. Míru 4	1 121 686	1 008 689	1 092 865	1 134 731	1 191 893	1 109 973
z toho spotřeba materiálu	6 550	9 223	9 123	6 221	14 350	9 094
z toho spotřeba energie	75 525	70 931	54 315	54 771	54 493	62 007
z toho opravy a udržování	15 217	28 538	23 162	40 364	60 479	33 552
z toho ostatní služby	22 617	20 823	37 631	39 171	51 943	34 437
z toho mzdy a OON	603 308	571 000	610 223	612 364	663 793	612 138

Zdroj: Rozbory hospodaření základních škol, vlastní zpracování

Jednotlivé položky spotřeby energie

Nejvyšší náklady na spotřebu energie vykazuje ZŠ Riegrova, dále ZŠ Felberova, ZŠ T.G. Masaryka a nejnižší náklady vykazuje ZŠ nám. Míru. ZŠ Riegrova vykazuje o 20 % vyšší náklady na spotřebu energie než ZŠ nám. Míru. Spotřeba energie vykazuje klesající trend, u všech škol došlo ve sledovaném období k jejímu snížení, z čehož lze usuzovat, že se školy snaží postupovat hospodárně a snižovat náklady.

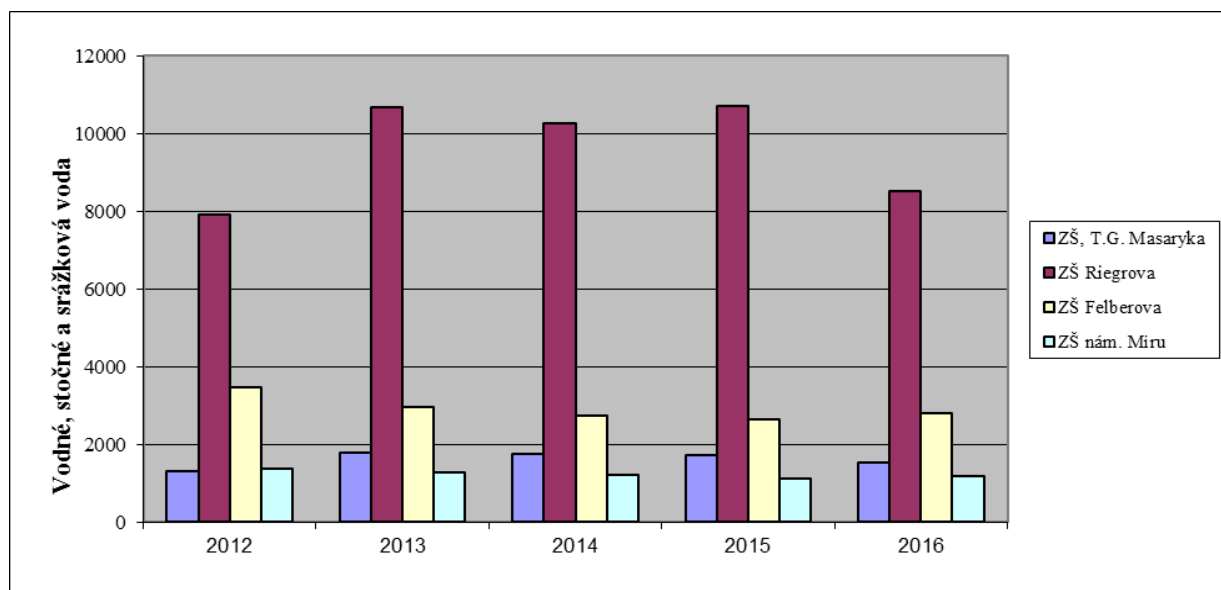
Obr. 4.4 Spotřeba elektrické energie na třídu za období 2012 – 2016 v Kč

Zdroj: Rozbory hospodaření základních škol, vlastní zpracování

Z obrázků 4.4 vyplývá, že nejvyšší spotřebu elektrické energie na třídu vykazuje ZŠ Felberova. Je však patrné, že tyto náklady ve sledovaném období vykazují klesající trend. Klesající trend vykazují všechny vybrané školy. V roce 2016 vykazují školy mimo ZŠ Felberovy podobnou výši spotřeby energie na třídu.

Obr. 4.5 Spotřeba vody na třídu za období 2012 – 2016 v Kč

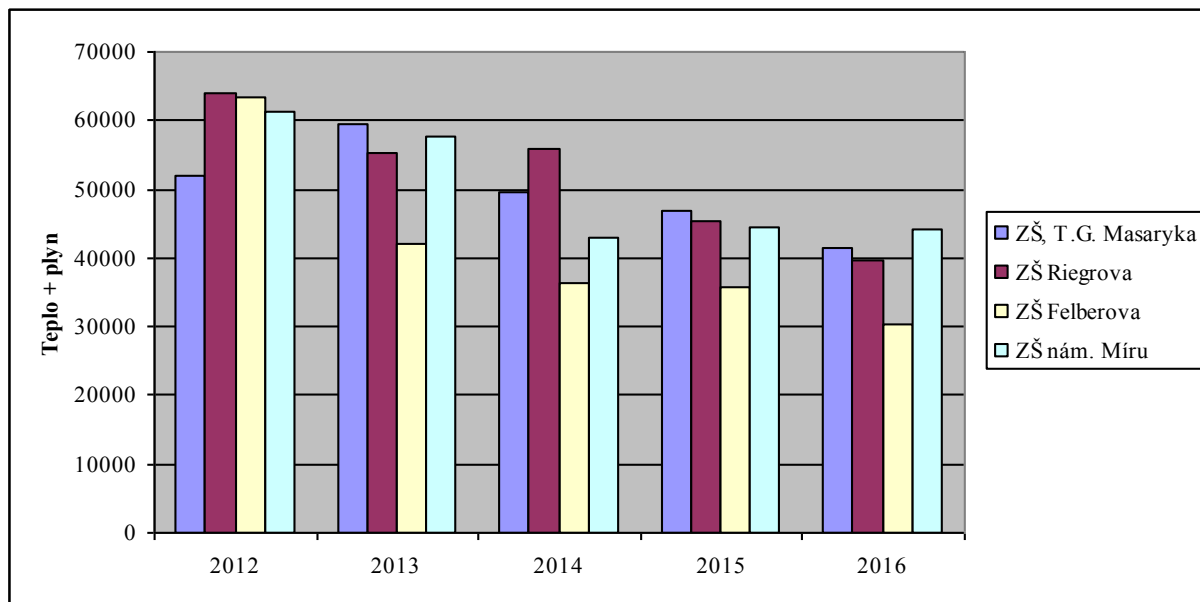

Zdroj: Rozbory hospodaření základních škol, vlastní zpracování

Jednoznačně nejvyšší spotřebu vody na třídu vykazuje ZŠ Riegrova, a to až několikanásobně

oproti ostatním školám. ZŠ Riegrova má spotřebu vody na třídu průměrně o 88 % vyšší než ZŠ nám. Míru, která vykazuje nejnižší náklady na spotřebu vody.

Obr. 4.6 Spotřeba tepla a plynu na třídu za období 2012 – 2016 v Kč

Zdroj: Rozbory hospodaření základních škol, vlastní zpracování

U spotřeby tepla a plynu došlo ve sledovaném období k mírnému poklesu u všech škol, ovšem spotřeba tepla a plynu je kolísavá. Průměrně se na všech školách pohybuje spotřeba tepla a plynu v rozmezí mezi 41 000 Kč a 51 000 Kč na třídu.

Hodnoty tabulky 4.7 zobrazují vybrané položky spotřeby materiálu. Jedná se o předplatné tisku a čisticí prostředky. Předplatné tisku vychází nejnákladněji na třídu u ZŠ Riegrova, a to 793 Kč, naopak nejmenší spotřebu na předplatném vykazuje na třídu ZŠ nám. Míru a činí 284 Kč. Z uvedeného vyplývá, že ZŠ Riegrova vykazuje na spotřebu předplatného o třetinu vyšší náklady v přepočtu na třídu než ZŠ nám. Míru. ZŠ nám. Míru vykazuje i nejnižší spotřebu čisticích prostředků, a to průměrně 1 224 Kč na žáka, nejvyšší spotřebu vykazuje ZŠ T. G. Masaryka a to 3 462 Kč na třídu.

Tabulka 4.7 Vybrané položky spotřeby materiálu na třídu 2012 – 2016 v Kč

Vybrané položky materiál	2012	2013	2014	2015	2016	Průměr
ZŠ Svitavy, T. G. Masaryka 27						
předplatné tisku	620	700	282	373	475	490
čisticí prostředky	2 380	3 950	3 991	3 991	3 000	3 462
ZŠ Svitavy, Riegrova 4						
předplatné tisku	333	727	1 292	758	854	793
čisticí prostředky	2 017	2 800	3 417	3 075	1 777	2 617
ZŠ Svitavy, Felberova 2						
předplatné tisku	211	250	300	400	400	312
čisticí prostředky	2 579	2 200	2 600	3 750	3 000	2 826
ZŠ Svitavy, nám. Míru 4						
předplatné tisku	442	246	538	93	100	284
čisticí prostředky	1 208	1 085	1 385	1 171	1 271	1 224

Zdroj: Rozbory hospodaření základních škol, vlastní zpracování

Celkové výnosy na třídu mimo ZŠ Riegrova vykazují ve sledovaném období rostoucí trend. Nejvyšší průměrné výnosy na třídu vykazuje ZŠ Riegrova, naopak nejnižší průměrné výnosy na třídu má ZŠ nám. Míru. Rozdíl hodnot průměrných celkových výnosů mezi těmito školami činí 175 261 Kč na třídu, tj. rozdíl 14 %. V tabulce 4.8 je uvedena meziroční změna výnosů v %. Je patrné, že v některých letech došlo i k poklesu výnosů. V roce 2016 došlo u ZŠ T. G. Masaryka a ZŠ Riegrova k poklesu celkových výnosů na třídu o 12 %.

Tabulka 4.8 Výnosy na třídu za období 2012 – 2016 v Kč

Výnosy celkem	2012	2013	2014	2015	2016	Průměr
ZŠ Svitavy, T. G. Masaryka 27	1 138 676	1 196 228	1 150 437	1 358 406	1 217 036	1 212 157
Meziroční změna v %	-	5	-4	15	-12	
ZŠ Svitavy, Riegrova 4	1 234 864	1 410 386	1 280 556	1 341 167	1 201 697	1 293 734
Meziroční změna v %	-	12	-10	5	-12	
ZŠ Svitavy, Felberova 2	1 258 049	1 174 361	1 172 348	1 328 216	1 325 848	1 251 764
Meziroční změna v %	-	-7	0	12	0	
ZŠ Svitavy, nám. Míru 4	1 130 055	1 010 572	1 110 346	1 147 962	1 193 428	1 118 473
Meziroční změna v %	-	-12	9	3	4	

Zdroj: Rozbory hospodaření základních škol, vlastní zpracování

U přepočtených údajů na třídu dosahují školy odlišných hodnot. U ZŠ Felberova a ZŠ nám. Míru došlo po přepočtení celkových nákladů na třídu ke snížení těchto nákladů ve

sledovaném období. U celkových výnosů vykazují všechny školy mimo ZŠ Riegrova rostoucí trend ve sledovaném období. U většiny porovnávaných hodnot dosahuje nejvyšších čísel ZŠ Riegrova, naopak nejnižší hodnoty vykazuje ZŠ nám. Míru. Rozdíl po přepočtení celkových nákladů na třídu mezi nejvyšší hodnotou a nejnižší hodnotou činí 13 %, rozdíly po přepočtení celkových výnosů na třídu činí 14 %. Lze konstatovat, že výnosy a náklady na třídu nejsou srovnatelné.

4.3 Zhodnocení hospodaření po přepočtu hodnot na kapacitu

Hodnoty uvedené v tabulce 4.9 zobrazují příspěvek od zřizovatele po přepočtu na kapacitu žáků na škole. Nejvyššího průměrného příspěvku v přepočtu na kapacitu dosahuje ZŠ Riegrova, a to 6 483 Kč. Naopak nejnižšího přírůstku dosahuje ZŠ nám. Míru a činí 3 687 Kč, jinými slovy ZŠ Riegrova vykazuje o 44 % vyšší příspěvek než ZŠ nám. Míru po přepočtení na kapacitu. V tabulce je uvedena i meziroční změna příspěvku v %. Z tabulky vyplývá, že příspěvek od zřizovatele je poskytován v nepravidelné kolísavé výši. U ZŠ T. G. Masaryka došlo mezi rokem 2012 a 2016 ke snížení příspěvku po přepočtu na kapacitu. U ostatních škol došlo ke zvýšení příspěvku.

Tabulka 4.9 Příspěvek od zřizovatele na kapacitu za období 2012 – 2016 v Kč

Příspěvek od zřizovatele	2012	2013	2014	2015	2016	Průměr
ZŠ Svitavy, T. G. Masaryka 27	5 076	4 739	4 843	4 739	3 988	4 677
Meziroční změna v %	-	-7	2	-2	-19	
ZŠ Svitavy, Riegrova 4	6 353	6 721	6 978	6 167	6 197	6 483
Meziroční změna v %		5	4	-13	0	
ZŠ Svitavy, Felberova 2	5 237	4 075	5 228	4 897	6 857	5 259
Meziroční změna v %		-29	22	-7	29	
ZŠ Svitavy, nám. Míru 4	3 410	3 444	3 706	3 720	4 156	3 687
Meziroční změna v %		1	7	0	10	

Zdroj: Rozbory hospodaření základních škol, vlastní zpracování

Nejvyšší průměrné celkové náklady na kapacitu vykazuje ZŠ Riegrova a činí 41 767 Kč, dále je ZŠ T. G. Masaryka 39 713 Kč, pak ZŠ Felberova 37 577 Kč a nejmenší náklady má ZŠ nám. Míru, a to 29 341 Kč. ZŠ Riegrova tedy dosahuje o 30 % vyšších nákladů než ZŠ nám. Míru, přičemž rozdíl činí 4 190 Kč. U vybraných škol mimo ZŠ nám. Míru vykazují náklady po přepočtu na kapacitu ve sledovaném období rostoucí trend. Nejvyšší průměrné náklady za spotřebu materiálu na kapacitu vykazuje ZŠ Felberova a činí 2 760 Kč, naopak nejnižší

spotřebu má ZŠ nám. Míru a činí 242 Kč. ZŠ Felberova vykazuje vyšší náklady na spotřebu materiálu o 90 % než ZŠ nám. Míru. Nejvyšší náklady na spotřebu energie vykazuje ZŠ Riegrova, dále ZŠ Felberova, ZŠ T. G. Masaryka a nejnižší náklady vykazuje ZŠ nám. Míru. Nejvyšší náklady na opravy a udržování po přepočtu na kapacitu vykazuje ZŠ Felberova, dále pak ZŠ nám. Míru, ZŠ Riegrova a nejnižší náklady vykazuje ZŠ T. G. Masaryka, přičemž rozdíl mezi ZŠ Felberova a ZŠ T. G. Masaryka činí 639 Kč, tj. 58 %. U položky ostatní služby vykazuje nejvyšší průměrné náklady na třídu ZŠ T. G. Masaryka, dále ZŠ Riegrova, ZŠ Felberova a nejmenší náklady vykazuje ZŠ nám. Míru, přičemž rozdíl mezi ZŠ T. G. Masaryka a ZŠ nám. Míru činí 458 Kč. Tento rozdíl lze považovat za nepodstatný. U položky platy a OON dosahuje nejvyšší náklady na žáka ZŠ Riegrova, a to o 27 % více než vykazuje ZŠ nám. Míru. Procentuální vyjádření jednotlivých nákladových položek k celkovým nákladům je uvedeno v příloze č. 4.

Tabulka 4.10 Náklady na kapacitu za období 2012 – 2016 v Kč

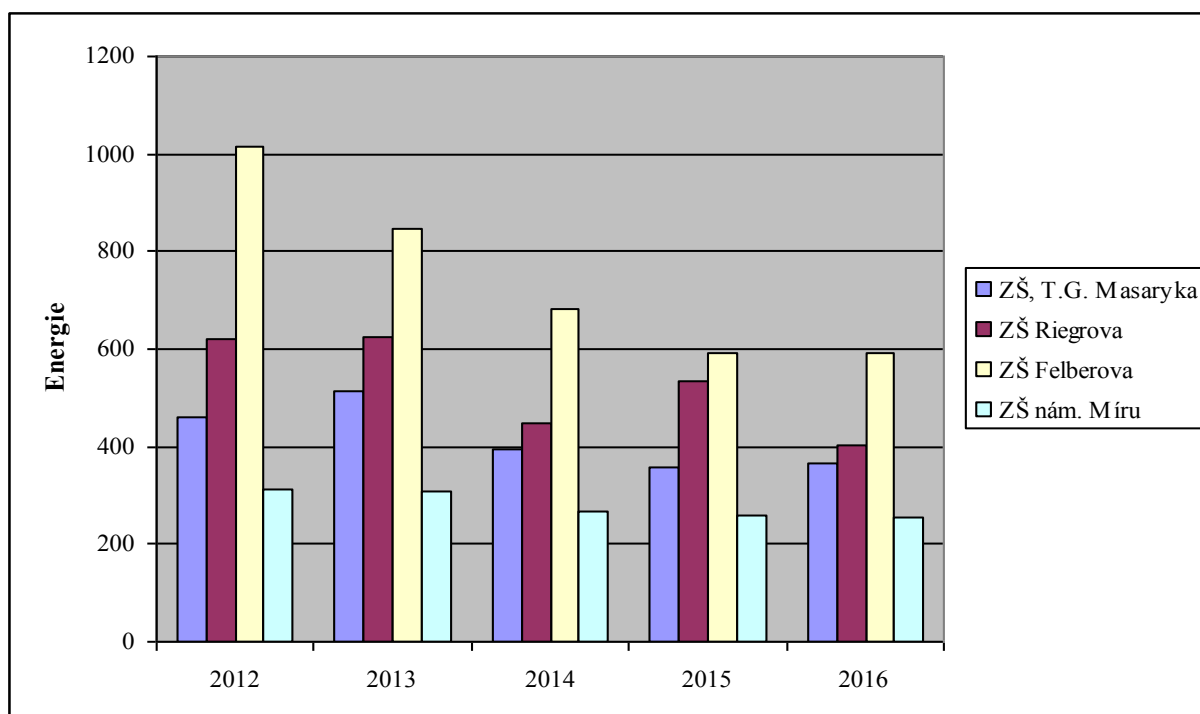
Náklady celkem	2012	2013	2014	2015	2016	Průměr
ZŠ Svitavy, T. G. Masaryka 27	34 495	36 249	38 289	45 278	44 254	39 713
z toho spotřeba materiálu	767	1 594	1 018	862	551	958
z toho spotřeba energie	2 075	2 372	2 107	1 978	1 923	2 091
z toho opravy a udržování	346	521	1 012	361	118	472
z toho ostatní služby	833	1 395	978	2 205	1 495	1 381
z toho platy a OON	19 295	20 291	21 794	23 006	25 897	22 057
ZŠ Svitavy, Riegrova 4	40 391	41 329	41 003	43 615	42 498	41 767
z toho spotřeba materiálu	932	933	914	949	775	900
z toho spotřeba energie	2 982	2 613	2 622	2 373	1 978	2 514
z toho opravy a udržování	351	820	713	430	1 324	728
z toho ostatní služby	1 215	1 141	1 317	1 080	1 300	1 211
z toho platy a OON	21 153	21 395	22 147	21 986	23 814	22 099
ZŠ Svitavy, Felberova 2	36 774	35 815	35 826	40 868	38 602	37 577
z toho spotřeba materiálu	2 538	2 512	2 725	3 011	3 012	2 760
z toho spotřeba energie	2 972	2 232	1 891	1 771	1 612	2 096
z toho opravy a udržování	865	418	426	2 120	1 726	1 111
z toho ostatní služby	1 095	1 023	748	1 128	1 186	1 036
z toho platy a OON	18 671	18 705	19 289	19 202	20 183	19 210
ZŠ Svitavy, nám. Míru 4	26 920	26 226	28 415	31 772	33 373	29 341
z toho spotřeba materiálu	157	240	237	174	402	242
z toho spotřeba energie	1 813	1 844	1 412	1 534	1 526	1 626
z toho opravy a udržování	365	742	602	1 130	1 693	907
z toho ostatní služby	543	541	978	1 097	1 454	923
z toho platy a OON	14 479	14 846	15 866	17 146	18 586	16 185

Zdroj: Rozbory hospodaření základních škol, vlastní zpracování

Jednotlivé položky spotřeby energie

Nejvyšší náklady na spotřebu energie po přepočtení hodnot na kapacitu vykazuje ZŠ Riegrova, dále ZŠ Felberova, ZŠ T. G. Masaryka a nejnižší náklady vykazuje ZŠ nám. Míru. ZŠ Riegrova vykazuje o 35 % vyšší náklady než ZŠ nám. Míru. Spotřeba energie vykazuje klesající trend, u všech škol (mimo ZŠ T. G. Masaryka, která v roce 2012 a 2016 dosahuje stejných nákladů na energie) došlo ve sledovaném období k jejímu snížení.

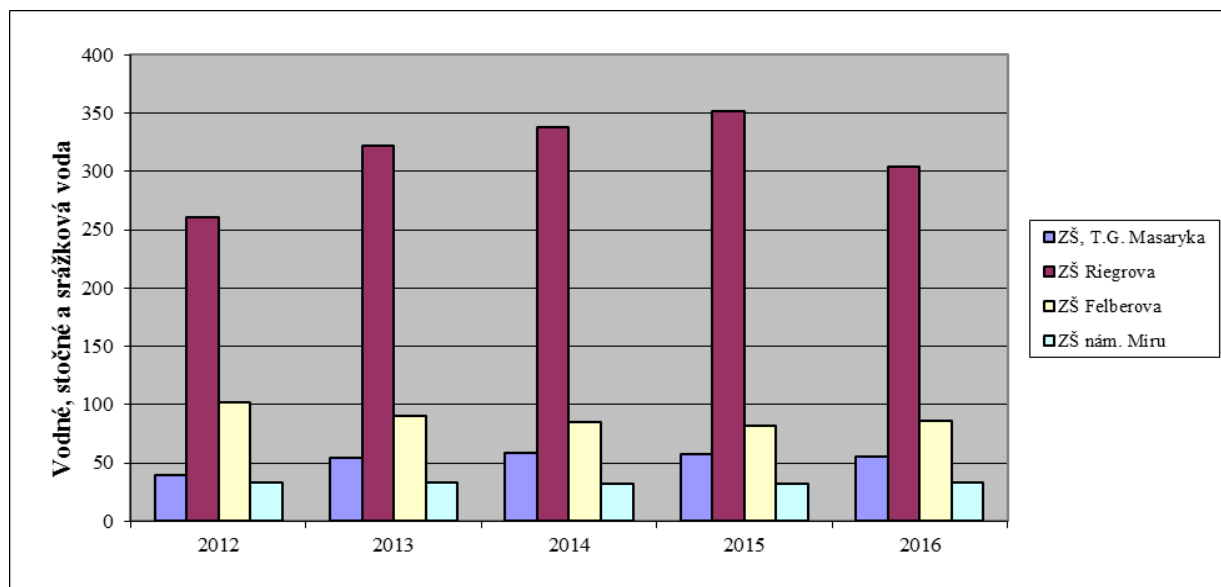
Obr. 4.7 Spotřeba elektrické energie na kapacitu za období 2012 – 2016 v Kč

Zdroj: Rozbory hospodaření základních škol, vlastní zpracování

Nejvyšší spotřebu elektrické energie po přepočtu na kapacitu školy vykazuje ZŠ Felberova a činí průměrně 745 Kč. Je však patrné, že tyto náklady ve sledovaném období vykazují klesající trend. Klesající trend vykazují všechny vybrané školy. ZŠ T. G. Masaryka vykazuje průměrnou spotřebu elektrické energie na kapacitu ve výši 418 Kč, ZŠ Riegrova 527 Kč a ZŠ nám. Míru 280 Kč.

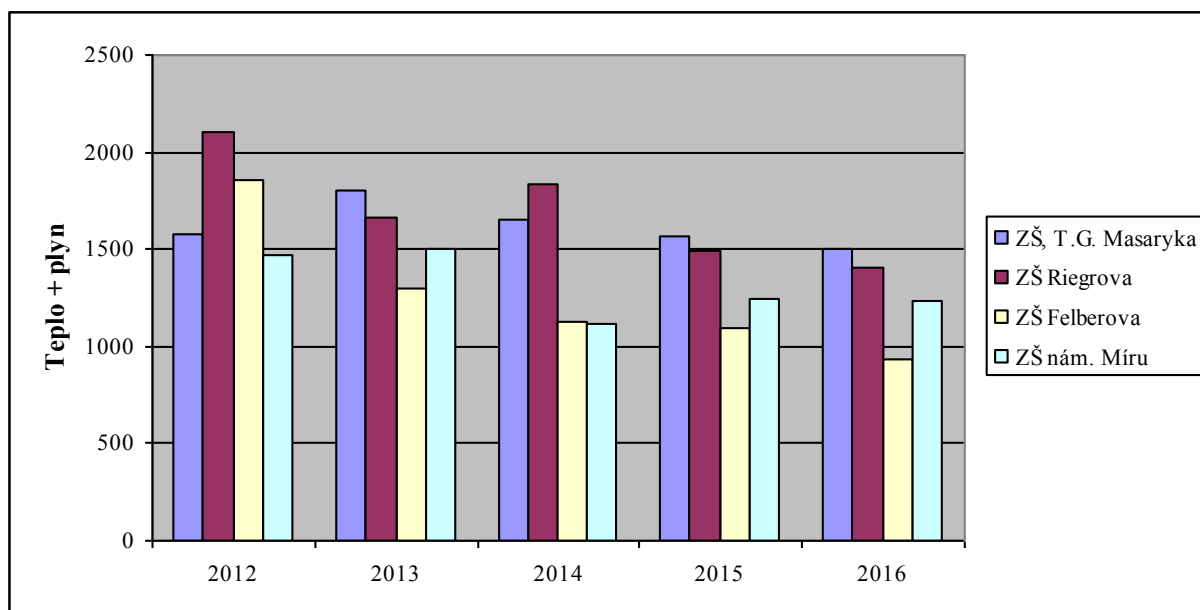
Obr. 4.8 Spotřeba vody na kapacitu za období 2012 – 2016 v Kč

Zdroj: Rozbory hospodaření základních škol, vlastní zpracování

Jednoznačně nejvyšší spotřebu vody na třídu vykazuje ZŠ Riegrova, a to až několikanásobně oproti ostatním školám. ZŠ nám. Míru, která vykazuje nejnižší náklady na spotřebu vody. ZŠ Riegrova má spotřebu vody na žáka průměrně 315 Kč za rok, oproti tomu ZŠ nám. Míru pouze 33 Kč za rok, ZŠ Riegrova má o 90 % vyšší náklady na spotřebu vody než ZŠ nám. Míru.

Obr. 4.9 Spotřeba tepla a plynu na kapacitu za období 2012 – 2016 v Kč

Zdroj: Rozbory hospodaření základních škol, vlastní zpracování

U spotřeby tepla a plynu došlo ve sledovaném období k mírnému poklesu u všech škol, ovšem spotřeba tepla a plynu je kolísavá. Průměrně se na všech školách pohybuje spotřeba tepla a plynu v rozmezí mezi 1 200 Kč a 1 600 Kč.

Tabulka 4.11 Vybrané položky spotřeby materiálu na kapacitu 2012 – 2016 v Kč

Vybrané položky materiál	2012	2013	2014	2015	2016	Průměr
ZŠ Svitavy, T. G. Masaryka 27						
předplatné tisku	19	21	9	12	17	16
čisticí prostředky	72	120	133	133	109	113
ZŠ Svitavy, Riegrova 4						
předplatné tisku	11	22	42	25	30	26
čisticí prostředky	66	84	112	101	63	85
ZŠ Svitavy, Felberova 2						
předplatné tisku	6	8	9	12	12	10
čisticí prostředky	75	68	80	115	92	86
ZŠ Svitavy, nám. Míru 4						
předplatné tisku	11	6	14	3	3	7
čisticí prostředky	29	28	36	33	36	32

Zdroj: Rozbory hospodaření základních škol, vlastní zpracování

Hodnoty tabulky 4.11 zobrazují vybrané položky spotřeby materiálu. Jedná se o předplatné tisku a čisticí prostředky. Předplatné tisku vychází nejnákladněji na třídu u ZŠ Riegrova, a to 26 Kč, naopak nejmenší spotřebu na předplatném vykazuje na třídu ZŠ nám. Míru a činí 7 Kč. Z uvedeného vyplývá, že ZŠ Nám. Míru vykazuje na spotřebu předplatného pouze třetinu nákladů ZŠ Riegrova. ZŠ nám. Míru vykazuje i nejnižší spotřebu materiálu čisticích prostředků po přepočtu na kapacitu, a to průměrně 32 Kč, nejvyšší spotřebu vykazuje ZŠ T. G. Masaryka a to 113 Kč.

Tabulka 4.12 Výnosy na kapacitu za období 2012 – 2016 v Kč

Výnosy celkem	2012	2013	2014	2015	2016	Průměr
ZŠ Svitavy, T. G. Masaryka 27	34 505	36 249	38 348	45 280	44 256	39 728
Meziroční změna v %	-	5	5	15	-2	
ZŠ Svitavy, Riegrova 4	40 598	42 505	42 100	44 093	42 800	42 419
Meziroční změna v %	-	4	-1	5	-3	
ZŠ Svitavy, Felberova 2	36 774	36 134	36 072	40 868	40 795	38 129
Meziroční změna v %	-	-2	0	12	0	
ZŠ Svitavy, nám. Míru 4	27 121	26 275	28 869	32 143	33 416	29 565
Meziroční změna v %	-	-3	9	10	4	

Zdroj: Rozbory hospodaření základních škol, vlastní zpracování

Celkové výnosy u všech škol po přepočtu na kapacitu vykazují ve sledovaném období rostoucí trend. Nejvyšší průměrné výnosy na kapacitu vykazuje ZŠ Riegrova, naopak nejnižší průměrné výnosy na kapacitu má ZŠ nám. Míru. Rozdíl hodnot průměrných celkových výnosů mezi těmito školami činí 12 854 Kč. ZŠ Riegrova tedy dosahuje o 30 % větší výnosy než ZŠ nám. Míru. V tabulce je uvedena meziroční změna výnosů v %. Je patrné, že v některých letech došlo k poklesu výnosů. Lze tedy říci, že hodnota výnosů po přepočtení na kapacitu je kolísavá.

Po přepočtení údajů na kapacitu škol dosahují organizace odlišných hodnot. U všech škol mimo ZŠ nám. Míru došlo po přepočtení celkových nákladů na kapacitu ke snížení těchto nákladů ve sledovaném období. U celkových výnosů vykazují všechny školy rostoucí trend ve sledovaném období. Téměř u všech porovnávaných hodnot dosahuje nejvyšších čísel ZŠ Riegrova. Jedinou výjimkou jsou náklady ostatní služby, kde dosahuje vyšších nákladů ZŠ Felberova. Nejnižší hodnoty po přepočtu na kapacitu vykazuje ZŠ nám. Míru. Rozdíl po přepočtení celkových nákladů a výnosů na kapacitu mezi nejvyšší hodnotou a nejnižší hodnotou činí v obou případech 30 %, Lze konstatovat, že výnosy a náklady na třídu nejsou srovnatelné.

4.4 Výsledek hospodaření

Jak můžeme vidět v tabulce 4.13, ve vybraných letech organizace vždy hospodařily se zlepšeným, popřípadě vyrovnaným výsledkem hospodaření. Veškeré výnosy tedy vždy pokryly náklady. Výsledky hospodaření jsou kolísavé. Ziskem z doplňkové činnosti si školy zlepšují svůj výsledek hospodaření. Mimo ZŠ Felberova všechny školy tento zisk vždy v následujícím roce po jeho dosažení převedly po schválení zřizovatelem do rezervního fondu a zvýšily si tak své finanční prostředky na chod školy. ZŠ Felberova v letech 2012, 2013 a 2014 veškerý hospodářský výsledek taktéž převedla po schválení zřizovatelem do rezervního fondu. V roce 2015 škola převedla 48 000 Kč do fondu odměn a 100 654,16 Kč do fondu rezervního. V roce 2016 bylo do fondu odměn převedeno 56 000 Kč a do fondu rezervního 1 525 135,83 Kč.

Tabulka 4.13 Přehled výsledků hospodaření 2012 – 2016 v Kč

Výsledek hospodaření	2012	2013	2014	2015	2016
ZŠ Svitavy, T. G. Masaryka 27					
VH - hlavní činnost	3 294	259	19 544	638	469
VH - doplňková činnost	319 150	236 732	295 098	242 507	294 627
Výsledek hospodaření celkem	322 443	236 991	314 642	243 145	295 096
ZŠ Svitavy, Riegrova 4					
VH - hlavní činnost	6 292	365 310	348 755	137 627	19 586
VH - doplňková činnost	37 950	45 560	38 350	46 750	11 648
Výsledek hospodaření celkem	44 242	410 870	387 105	184 377	31 234
ZŠ Svitavy, Felberova 2					
VH - hlavní činnost	0	207 707	160 161	0	1 425 407
VH - doplňková činnost	127 751	163 299	119 804	148 654	155 729
Výsledek hospodaření celkem	127 751	371 006	279 965	148 654	1 581 136
ZŠ Svitavy, nám. Míru 4					
VH - hlavní činnost	100 427	24 468	227 251	185 235	21 499
VH - doplňková činnost	31 184	84 511	95 112	79 140	60 152
Výsledek hospodaření celkem	131 612	108 979	322 363	264 375	81 651

Zdroj: Výkazy zisku a ztrát vybraných škol, vlastní zpracování

ZŠ Felberova v roce 2012 a 2015 vykázala v hlavní činnosti vyrovnaný výsledek hospodaření. Vysoké náklady byly způsobeny vysokou položkou opravy a udržování. V roce 2015 došlo k rapidnímu nárůstu této položky z důvodu kompletní opravy osvětlení na chodbách budovy školy. Byla vybudována nová podlaha v interaktivní učebně a došlo k opravě sociálního zázemí. V rámci výsledků hospodaření lze konstatovat, že všechny organizace hospodaří vyrovnaně. V každém roce byl celkový výsledek hospodaření kladný díky provozování doplňkové činnosti, která byla v každém roce u všech organizací zisková. Výsledky hospodaření jsou kolísavé. Na základě provedené analýzy výsledků hospodaření lze potvrdit stanovenou hypotézu, že příspěvkové organizace nakládají ve sledovaných letech se svěřenými finančními prostředky hospodárně a že finanční zdroje jsou dostatečné vzhledem k potřebám.

5 ZÁVĚR

Školství představuje v České republice významnou část veřejného sektoru. Vzdělávání je uskutečňováno prostřednictvím mateřských škol, základních škol, středních škol a konzervatoří, vyšších odborných škol a škol vysokých. V České republice se vzdělávací soustava (kromě škol vysokých) řídí školským zákonem, podle něhož je vzdělávání považováno za veřejnou službu. V Listině základních práv a svobod je zakotveno právo každého na vzdělání, zákonné stanovení povinné školní docházky, právo na bezplatné vzdělání v základních a středních školách, podle možností společnosti a schopností občana také bezplatné vzdělání na vysokých školách a zákonem stanovenou možností na pomoc státu při studiu. Mezi obecné cíle vzdělávání patří: rozvoj osobnosti člověka, získání všeobecného vzdělání nebo všeobecného odborného vzdělání, pochopení a uplatňování zásad demokracie a právního státu, pochopení a uplatňování principu rovnosti žen a mužů ve společnosti, utváření vědomí národní a státní příslušnosti a respektu k etnické, národnostní, kulturní, jazykové a náboženské identitě každého, poznání světových a evropských hodnot a tradic, získání a uplatňování znalostí o životním prostředí.

V úvodu si práce kladla za hlavní cíl na základě analýzy vybraných škol zhodnotit ekonomickou situaci v oblasti základního školství ve městě Svitavy v letech 2012 – 2016. Dílčím cílem bylo následně zhodnocení těchto příspěvkových organizací s přepočtem na jednoho žáka, jednu třídu a kapacitu školy. K dosažení těchto cílů byla použita metoda abstrakce v teoretické části. V praktické části byly aplikovány metody analýzy, syntézy a komparace.

Práce byla rozdělena na dvě části, a to na část teoretickou a praktickou. K vypracování teoretické části byly použity odborné zdroje a legislativa. Pro praktickou část byly použity výroční zprávy, interní účetní materiály a účetní závěrky.

V teoretické části, konkrétně ve druhé kapitole, bylo popisováno regionální školství se zaměřením na příspěvkové organizace v oblasti školství, a to především na financování základních škol. Část praktická začínala kapitolou číslo tři a byla zaměřena na čtyři konkrétní příspěvkové organizace. Jedná se o Základní školu Svitavy, T. G. Masaryka 27, Základní školu Svitavy, Riegrova 4, Základní školu Svitavy, Felberova 2 a Základní školu Svitavy, nám. Míru 73. Zřizovatelem těchto vybraných škol je město Svitavy. Kapitola začínala stručným popisem města Svitavy, zmapováním současného stavu základních škol ve městě

Svitavy. Ve městě se v současné době nachází 5 úplných základních škol a jedna neúplná. Pro účel diplomové práce byly rozebrány pouze základní školy, jejichž součástí není mateřská škola. Dále byl v rámci okresu Svítavy analyzován demografický vývoj osob ve věku 0 – 14 let. Touto analýzou bylo zjištěno, že počet obyvatel je relativně stabilizován. Hodnoty v jednotlivých letech vykazují mírný růst. V okrese Svítavy došlo mezi sledovanými roky, tedy roky 2012 – 2016 k nárůstu počtu osob v této věkové kategorii o 87 osob, tj. o 5 %. Ve městě Svítavy došlo k nárůstu počtu osob o 77 osob, tj. o 3 %, což je o 2 % méně než tomu bylo v celém okrese Svítavy. V další části práce bylo nastíněno hospodaření města Svítavy. Výdaje města do odvětví vzdělávání a školských služeb činí průměrně ve sledovaném období 9 %. Největší výdaje má město v odvětví územní samospráva a naopak nejmenší výdaje má město v odvětví zdravotnictví. Podíl výdajů do školství v poměru k celkovým výdajům města činil v roce 2012 11 %, v roce 2016 je to 9 %. Můžeme tedy říct, že výdaje vynakládané z rozpočtu města Svítavy v oblasti školství v čase klesají.

V rámci splnění hlavního cíle byly hodnoceny příspěvky od zřizovatele, náklady, prostředky ze SR, finanční prostředky z fondu organizace, doplňková činnost. Příspěvek od zřizovatele je základní a nezbytnou dotací na provoz školy. Nejvyšší příspěvek od zřizovatele dostávala ve vybraných letech ZŠ Felberova, naopak nejnižší příspěvek dostávala ZŠ T. G. Masaryka. Nejdůležitější dotací ze SR jsou tzv. přímé náklady na vzdělávání, tato dotace má označení ÚZ 33353. Tato dotace má ve sledovaných letech vzrůstající tendenci. Vybrané školy s poskytnutými příspěvky a dotacemi hospodaří účelně a jejich výše byla vždy vyčerpána. Nejvyšší náklady taktéž byly u ZŠ Felberova, nejnižších nákladů dosáhla ZŠ T. G. Masaryka. Mezi nejvýznamnější náklady, které byly jednotlivými organizacemi vynakládány, byly zařazeny spotřeba materiálu, spotřeba energie, opravy a udržování, ostatní služby. Další možností, jak školy mohou získat finanční prostředky, je vytvoření doplňkové činnosti. Všechny vybrané školy tuto činnost provozují a dosáhly v rámci této činnosti ve vybraných letech zisku. U těchto činností byly zaznamenány velké rozdíly v rámci organizací. Nejvyššího zisku z doplňkové činnosti dosahuje ZŠ T. G. Masaryka. Škola pronajímá svoji budovu společnosti GTH Catering, která zde zajišťuje školní stravování. Dosahováním zisku z doplňkové činnosti si školy výrazně zlepšují svůj celkový hospodářský výsledek.

Co se týče dílčího cíle práce, je zde stěžejní přepočít na hodnoty připadající na jednoho žáka, jednu třídu a na kapacitu žáků na škole. ZŠ T. G. M má průměrně 11 tříd, 278 žáků, průměrný počet žáků ve třídě je 25,7 a využívá kapacitu školy na 84 %. ZŠ Riegrova má průměrně 12

tříd, 295 žáků, 24,6 žáků na třídu a využívá kapacitu na 81 %, ZŠ Felberova má průměrně 20 tříd, 455 žáků, 23 žáků na třídu a využívá kapacitu na 70 %, ZŠ nám. Míru má průměrně 13 tříd, 313 žáků, 23,7 žáků na třídu a kapacitu využívá na 63 %. Nejvíce žáků a tříd má tedy ZŠ Felberova, ovšem nejvíce žáků na třídu má ZŠ T. G. Masaryka a to 25,7. Počet žáků na ZŠ T. G. Masaryka má vzrůstající trend. Rozdíl mezi rokem 2012 a 2016 je 36 žáků, což představuje navýšení o 14 %. Na ZŠ Riegrova počet žáků ve sledovaném období kolísá. Rozdíl mezi rokem 2012 a 2016 je 10 žáků. Naopak na ZŠ Felberova došlo ve sledovaném období k poklesu žáků. Rozdíl mezi rokem 2012 a 2016 činí 16 žáků. Na ZŠ nám. Míru došlo mezi roky 2012 a 2016 k nárůstu žáků, a to k navýšení o 47 žáků.

Pro přepočty byly vybrány celkové náklady a některé významné položky nákladů, příspěvek od zřizovatele a celkové výnosy. U přepočtených údajů na žáka organizace dosahovaly odlišných hodnot. Náklady i výnosy po přepočtení na žáka vykazují rostoucí trend. Téměř u všech porovnávaných hodnot dosahuje nejvyšších čísel ZŠ Felberova. Nejnižší hodnoty po přepočtu na žáka vykazuje ZŠ nám. Míru, a to u celkových nákladů, u spotřeby materiálu a u platů a OON, v ostatních případech (příspěvek zřizovatele, spotřeba energie, opravy a udržování) vykazuje nejnižší hodnoty ZŠ T. G. Masaryka. U přepočtených hodnot na třídu dosahují školy taktéž odlišných hodnot. U ZŠ Felberova a ZŠ nám. Míru došlo po přepočtení celkových nákladů na třídu ke snížení těchto nákladů ve sledovaném období. U celkových výnosů vykazují všechny školy mimo ZŠ Riegrova rostoucí trend ve sledovaném období. Nejvyšších přepočtených hodnot dosahuje ZŠ Riegrova, naopak nejnižší hodnoty vykazuje ZŠ nám. Míru. I u hodnot přepočtených na kapacitu vykazují školy odlišné hodnoty. U všech škol mimo ZŠ nám. Míru došlo po přepočtení celkových nákladů na kapacitu ke snížení těchto nákladů ve sledovaném období. U celkových výnosů vykazují všechny školy rostoucí trend ve sledovaném období. Téměř u všech porovnávaných hodnot dosahuje nejvyšších čísel ZŠ Riegrova. Nejnižší hodnoty po přepočtu na kapacitu vykazuje ZŠ nám. Míru. U ZŠ nám. Míru a ZŠ Felberova vykazují náklady po přepočtu na žáka rostoucí trend, avšak po přepočtu na třídu klesají, což dokládá fakt, že u těchto škol dochází k postupnému snižování naplněnosti tříd. Na základě zjištěných hodnot lze konstatovat, že velice záleží na tom, jak jsou jednotlivé hodnoty vyjádřeny. V rámci celkových nákladů a výnosů organizace dosahuje nejvyšších hodnot ZŠ Felberova, stejně je tomu i po přepočtu na žáka. Po přepočtu hodnot na třídu a kapacitu dosahuje nejvyšších nákladů a výnosů ZŠ Riegrova. Tuto skutečnost lze vysvětlit tím, že ZŠ Felberova má sice nejvíce žáků, ovšem nejmenší naplněnost tříd – průměrně 23 žáků na třídu a taktéž škola využívá pouze 70 % své kapacity. Nejnižších celkových hodnot

dosahuje ZŠ T. G. Masaryka. Po přepočtení na žáka, třídu a kapacitu vykazuje nejnižší hodnoty ZŠ nám. Míru. Je to způsobeno především tím, že ZŠ nám. Míru využívá kapacitu pouze na 63 %. ZŠ T. G. Masaryka navštěvuje z vybraných škol nejméně dětí, ovšem průměrně má ve třídě 25,7 dětí, což je nejvíce z vybraných škol. Z provedené analýzy byly zjištěny významné rozdíly u spotřeby materiálu a spotřeby vody v rámci srovnání mezi školami. Při porovnání procentuálního vyjádření vybraných nákladových položek k celku, po přepočtu hodnot na žáka, třídu a kapacitu, nebyly zjištěny výrazné změny. Rozdíl po přepočtení průměrných celkových nákladů na žáka mezi nejvyšší hodnotou a nejnižší hodnotou činí 13 %, rozdíly po přepočtení celkových výnosů na žáka činí 14 %. Stejných hodnot bylo dosaženo u přepočtu hodnot na třídu. U přepočtu celkových průměrných nákladů a výnosů bylo mezi školami dosaženo rozdílu 30 %. Lze konstatovat, že výnosy a náklady na třídu nejsou srovnatelné. Druhá stanovená hypotéza se tedy nepotvrdila.

Za předpokladu, že by se školy dostaly do finanční tísně, nebo pouze jako preventivní opatření, lze školám doporučit, aby rozšířily svou doplňkovou činnost a snížily tak svou závislost na zřizovateli. Školy mohou například v odpoledních hodinách, kdy již není vyučování, pronajímat tělocvičnu, učebny či hřiště. Celkově lze organizacím doporučit dosáhnout celkového zvýšení výnosů a celkového snížení nákladů. Školy by se měly pokusit dosáhnout ještě větší energetické úspory na svých školách, zajištění včasné údržby movitého i nemovitého majetku, aby nedocházelo k vyšším platbám za opravy a dodržování ještě větší hospodárnosti a účelnosti při pořizování předmětů krátkodobé spotřeby. Jak dokládá analýza, školy dosahují odlišných hodnot i u položek jako je například spotřeba materiálu či předplatné tisku. Například ZŠ Felberova dosahuje po přepočtu na žáka o 3 564 Kč vyšších nákladů na spotřebu materiálu než ZŠ nám. Míru, což lze považovat za podstatný rozdíl. Další možností zvýšení finančních prostředků organizací je získání darů od státních i soukromých organizací, popřípadě dotací z EU.

Analýzou jednotlivých škol bylo zjištěno, že všechny tyto příspěvkové organizace hospodaří ve sledovaném období 2012 – 2016 s celkovým kladným hospodářským výsledkem. Můžeme říct, že město Svitavy má ekonomickou situaci školství pod kontrolou. Vybrané organizace hospodaří s kladným celkovým hospodářským výsledkem. Potvrdila se stanovená hypotéza, že příspěvkové organizace nakládají ve sledovaném období se svěřenými finančními prostředky hospodárně a že finanční zdroje jsou dostatečné vzhledem k potřebám organizací. Ovšem výdaje města v poměru k celkovým výdajům ve sledovaném období klesají. Výdaje

města do školství činí průměrně 9 % z celkových výdajů. Pokud by město pokračovalo ve snižování příspěvku jednotlivým školám, mohla by nastat situace, že by se školy potýkaly s nedostatkem finančních prostředků. Již nyní musí provozovat doplňkovou činnost, aby tak navýšily své finanční prostředky. V takové situaci by se město mělo zamyslet nad nedostatečně využívanou kapacitou základních škol. V provedené analýze počtu narozených dětí ve Svitavách v kapitole 3 nebyly zjištěny žádné výkyvy, a proto lze předpokládat, že počet dětí nastupujících na základní školy zůstane v příštích letech stejný.

V rámci diplomové práce bylo popisováno fungování organizací z ekonomického hlediska. Školství je v České republice dlouhodobě podfinancované. Tato skutečnost má negativní dopady na kvalitu vzdělávání. Pedagogická komora (2017) uvádí, že výdaje na školství v poměru k HDP trvale od roku 2011 klesají. V roce 2012 činily výdaje do školství 4,2 % HDP. V roce 2016 to bylo 3,7 % HDP, přičemž průměr zemí EU je přitom 5,1 % HDP. Veřejné výdaje na školství ve městě Svitavy jsou v průběhu let 2012 – 2016 v absolutní hodnotě konstantní, avšak poměr veřejných výdajů na školství k celkovým výdajům města klesá.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Odborné knihy

1. BREWER, Dominic J. and Patric J. McEWAN (eds.). *Economic of Education*. San Diego: Elsevier, 2010. ISBN 978-0-08-096530-7.
2. FRANCOVÁ, Eva. *Financování školství a školy*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2004. Studijní texty pro distanční studium. ISBN 80-244-0801-5.
3. HANZLOVÁ, Olga. *FKSP - komentáře a příklady z praxe*. Praha: Dashöfer, c2012. ISBN 978-80-86897-58-5.
4. MORÁVEK, Zdeněk a Danuše PROKÚPKOVÁ. *Příspěvkové organizace 2015*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-807-4788-338.
5. NEJEZCHLEB, Zdeněk. *Účetnictví školské příspěvkové organizace*. 2. vydání. Karviná: Paris, 2017. ISBN 978-80-87173-38-1.
6. PEKOVÁ, Jitka., Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-351-5. Dostupné také z: <http://www.digitalniknihovna.cz/mzk/uuid/uuid:a50e8f20-393a-11e6-a5c5-005056827e51>.
7. PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR. *Veřejný sektor - řízení a financování*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. ISBN 978-80-7357-936-4.
8. PRŮCHA, Jan. *Přehled pedagogiky: úvod do studia oboru*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2006. ISBN 80-7178-944-5. Dostupné také z: <http://www.digitalniknihovna.cz/mzk/uuid/uuid:e6ff1bb0-8ec8-11e5-ac67005056827e51>.
9. PUCHINGER, Zdeněk. *Financování školy: vybrané kapitoly pro regionální školy: studijní text pro distanční studium*. 2., upr. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2010. Studijní opory. ISBN 978-80-244-2591-7.
10. REKTOŘÍK, Jaroslav. *Ekonomika a řízení odvětví veřejného sektoru*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Ekopress, 2007. ISBN 978-80-86929-29-3.
11. VALENTA, Jiří. *Právní rámec řízení škol a školských zařízení: pedagog mezi paragrafy*. 3. vydání. Karviná: Paris, 2016. ISBN 978-80-87173-36-7.
12. VALENTA, Jiří. *Školské zákony a prováděcí předpisy s komentářem: [právní stav] k 16.4.2009*. 4., aktualiz. vyd. Olomouc: ANAG, c2009. ISBN 978-80-7263-530-6.

13. VRABKOVÁ, Iveta, Ivana VAŇKOVÁ, Jiří BEČICA a Šárka KRYŠKOVÁ. *Příspěvkové organizace: postavení, úkoly a technická efektivnost*. Ostrava: Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava, Ekonomická fakulta, 2017. Series on advanced economic issues, Faculty of Economics, VŠB-TU Ostrava. ISBN 978-80-248-4028-4.

Legislativa

14. Zákon č. 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.
15. Zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod.
16. Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).
17. Vyhláška č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení č. 563/1991 Sb., zákona o účetnictví.
18. Zákon č. 563/1991 Sb. o účetnictví.

Elektronické zdroje

19. České školství je dlouhodobě podfinancované. *Pedagogická komora* [online]. 13.12.2017 [cit. 2018-04-09]. Dostupné z: <http://www.pedagogicka-komora.cz/2017/12/ceske-skolstvi-je-dlouhodobě.html>.
20. MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *Analýza současného systému financování školství* [online]. Praha : 2010. Dostupné z: www.ucitelskenoviny.cz/userfiles/file/analyza_financovani_skolstvi-msmt.
21. MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *Národní program rozvoje vzdělání v České re-publice: Bílá kniha*. Praha : Nakladatelství Tauris, 2001. ISBN 80-211-0372-8.
22. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání* [online]. Praha, 2016 [cit. 2017-06-22]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/file/37052/>.
23. Školy budou od roku 2018 dostávat peníze podle počtu odučených hodin, ne podle počtu žáků, schválila vláda. *Hospodářské noviny* [online]. 2016 [cit. 2017-09-27]. Dostupné z: <https://domaci.ihned.cz/c1-65333270-skoly-budou-od-roku-2018-dostavat-penize-podle-poctu-oducenych-hodin-ne-podle-poctu-zaku-schvalila-vlada>.
24. *Základní škola Svitavy, Felberova 2* [online]. 2018 [cit. 2018-04-22]. Dostupné z: <http://www.zsfelberova.svitavy.cz/>.

25. *Základní škola Svitavy, Riegrova 4* [online]. 2018 [cit. 2018-04-22].
Dostupné z: <http://www.riegrovka.cz/>.
26. *Základní škola Svitavy, T. G. Masaryka 27* [online]. 2018 [cit. 2018-04-22].
Dostupné z: <http://www.zstgm.svitavy.cz/>.
27. *Základní škola Svitavy, nám. Míru 73* [online]. 2018 [cit. 2018-04-22].
Dostupné z: <http://www.zsmiru.svitavy.cz/>.
28. *O městě: Svitavy* [online]. 2018 [cit. 2018-04-22].
Dostupné z: <http://www.svitavy.cz/cs/m-1-o-meste/>.
29. *Historie města* [online]. 2018 [cit. 2018-04-22].
Dostupné z: <http://www.svitavy.cz/cs/m-31-historie-mesta/>.
30. *Školy a školská zařízení* [online]. 2018 [cit. 2018-04-22]. Dostupné z: <https://www.svitavy.cz/cs/m-63-skoly-a-skolska-zarizeni/>.
31. *Zřizovací listina* [online]. 2018 [cit. 2018-04-22]. Dostupné z: https://www.svitavy.cz/userfiles/files/skolska_zarizeni/zl_zs_tgm.pdf.
32. *Zřizovací listina* [online]. 2018 [cit. 2018-04-22]. Dostupné z: https://www.svitavy.cz/userfiles/files/skolska_zarizeni/zl_zs_riegrova.pdf.
33. *Zřizovací listina* [online]. 2018 [cit. 2018-04-22]. Dostupné z: https://www.svitavy.cz/userfiles/files/skolska_zarizeni/zl_zs_felberova.pdf.
34. *Zřizovací listina* [online]. 2018 [cit. 2018-04-22]. Dostupné z: https://www.svitavy.cz/userfiles/files/skolska_zarizeni/zl_zs_namesti_miru.pdf.
35. Republikové normativy škol a školských zařízení zřizovaných územními samosprávnými celky na rok 2017. *Český statistický úřad* [online]. 2018 [cit. 2018-04-22]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/ekonomika-skolstvi/republikove-normativy-skol-a-skolskych-zarizeni-zrizovanych>
8?highlightWords=republikov%C3%A9+normativy.
36. *Rejstřík škol a školských zařízení* [online]. 2018 [cit. 2018-04-22]. Dostupné z: <https://profa.uiv.cz/rejskol/>.
37. Databáze demografických údajů za obce ČR. *Český statistický úřad* [online]. 2018 [cit. 2018-04-22]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/databaze-demografickych-udaju-za-obce-cr>.

Ostatní

38. Výroční zprávy vybraných škol 2012 – 2016.

39. Účetní závěrky vybraných škol 2012 – 2016.

40. Závěrečné účty města Svitavy 2012 – 2016.

SEZNAM ZKRATEK

FKSP	fond kulturních a sociálních potřeb
KÚ	krajský úřad
NIV	neinvestiční výdaje
OON	ostatní osobní náklady
OŠ KÚ	odbor školství krajského úřadu
PO	příspěvková organizace
RN	republikový normativ
SR	státní rozpočet
ŠPO	školská právnická osoba
VH	výsledek hospodaření
ZŠ	základní škola

PROHLÁŠENÍ O VYUŽITÍ VÝSLEDKŮ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 27. dubna 2018

.....*Hajslarová*.....

Monika Hajslarová

PŘÍLOHY

Příloha č. 1: Náklady organizací za období 2012 – 2016 v %

Příloha č. 2: Náklady organizací za období 2012 – 2016 v % po přepočtení na žáka

Příloha č. 3: Náklady organizací za období 2012 – 2016 v % po přepočtení na třídu

Příloha č. 4: Náklady organizací za období 2012 – 2016 v % po přepočtení na kapacitu

Příloha č. 1: Náklady organizací za období 2012 – 2016 v %

Náklady celkem	2012	2013	2014	2015	2016	Průměr
ZŠ Svitavy, T. G. Masaryka 27	100	100	100	100	100	100
z toho spotřeba materiálu	2	4	3	2	1	2
z toho spotřeba energie	6	7	6	4	4	5
z toho opravy a udržování	1	1	3	1	0	1
z toho ostatní služby	2	4	3	5	3	3
z toho platy a OON	56	56	57	51	59	56
ZŠ Svitavy, Riegrova 4	100	100	100	100	100	100
z toho spotřeba materiálu	2	2	2	2	2	2
z toho spotřeba energie	7	6	6	5	5	6
z toho opravy a udržování	1	2	2	1	3	2
z toho ostatní služby	3	3	3	2	3	3
z toho platy a OON	52	52	54	50	56	53
ZŠ Svitavy, Felberova 2	100	100	100	100	100	100
z toho spotřeba materiálu	7	7	8	7	8	7
z toho spotřeba energie	8	6	5	4	4	6
z toho opravy a udržování	2	1	1	5	4	3
z toho ostatní služby	3	3	2	3	3	3
z toho platy a OON	51	52	54	47	52	51
ZŠ Svitavy, nám. Míru 4	100	100	100	100	100	100
z toho spotřeba materiálu	1	1	1	1	1	1
z toho spotřeba energie	7	7	5	5	5	6
z toho opravy a udržování	1	3	2	4	5	3
z toho ostatní služby	2	2	3	3	4	3
z toho platy a OON	54	57	56	54	56	55

Zdroj: Rozbory hospodaření základních škol, vlastní zpracování

Příloha č. 2: Náklady organizací za období 2012 – 2016 v % po přepočtení na žáka

Náklady celkem	2012	2013	2014	2015	2016	Průměr
ZŠ Svitavy, T. G. Masaryka 27	100	100	100	100	100	100
z toho spotřeba materiálu	2	4	3	2	1	2
z toho spotřeba energie	6	7	6	4	4	5
z toho opravy a udržování	1	1	3	1	0	1
z toho ostatní služby	2	4	3	5	3	3
z toho platy a OON	56	56	57	51	59	56
ZŠ Svitavy, Riegrova 4	100	100	100	100	100	100
z toho spotřeba materiálu	2	2	2	2	2	2
z toho spotřeba energie	7	6	6	5	5	6
z toho opravy a udržování	1	2	2	1	3	2
z toho ostatní služby	3	3	3	2	3	3
z toho platy a OON	52	52	54	50	56	53
ZŠ Svitavy, Felberova 2	100	100	100	100	100	100
z toho spotřeba materiálu	7	7	8	7	8	7
z toho spotřeba energie	8	6	5	4	4	6
z toho opravy a udržování	2	1	1	5	4	3
z toho ostatní služby	3	3	2	3	3	3
z toho platy a OON	51	52	54	47	52	51
ZŠ Svitavy, nám. Míru 4	100	100	100	100	100	100
z toho spotřeba materiálu	1	1	1	1	1	1
z toho spotřeba energie	7	7	5	5	5	6
z toho opravy a udržování	1	3	2	4	5	3
z toho ostatní služby	2	2	3	3	4	3
z toho platy a OON	54	57	56	54	56	55

Zdroj: Rozbory hospodaření základních škol, vlastní zpracování

Příloha č. 3: Náklady organizací za období 2012 – 2016 v % po přepočtení na třídu

Náklady celkem	2012	2013	2014	2015	2016	Průměr
ZŠ Svitavy, T. G. Masaryka 27	100	100	100	100	100	100
z toho spotřeba materiálu	2	4	3	2	1	2
z toho spotřeba energie	6	7	6	4	4	5
z toho opravy a udržování	1	1	3	1	0	1
z toho ostatní služby	2	4	3	5	3	3
z toho mzdy a OON	56	56	57	51	59	56
ZŠ Svitavy, Riegrova 4	100	100	100	100	100	100
z toho spotřeba materiálu	2	2	2	2	2	2
z toho spotřeba energie	7	6	6	5	5	6
z toho opravy a udržování	1	2	2	1	3	2
z toho ostatní služby	3	3	3	2	3	3
z toho mzdy a OON	52	52	54	50	56	53
ZŠ Svitavy, Felberova 2	100	100	100	100	100	100
z toho spotřeba materiálu	7	7	8	7	8	7
z toho spotřeba energie	8	6	5	4	4	6
z toho opravy a udržování	2	1	1	5	4	3
z toho ostatní služby	3	3	2	3	3	3
z toho mzdy a OON	51	52	54	47	52	51
ZŠ Svitavy, nám. Míru 4	100	100	100	100	100	100
z toho spotřeba materiálu	1	1	1	1	1	1
z toho spotřeba energie	7	7	5	5	5	6
z toho opravy a udržování	1	3	2	4	5	3
z toho ostatní služby	2	2	3	3	4	3
z toho mzdy a OON	54	57	56	54	56	55

Zdroj: Rozbory hospodaření základních škol, vlastní zpracování

Příloha č. 4: Náklady organizací za období 2012 – 2016 v % po přepočtení na kapacitu

Náklady celkem	2012	2013	2014	2015	2016	Průměr
ZŠ Svitavy, T. G. Masaryka 27	100	100	100	100	100	100
z toho spotřeba materiálu	2	4	3	2	1	2
z toho spotřeba energie	6	7	6	4	4	5
z toho opravy a udržování	1	1	3	1	0	1
z toho ostatní služby	2	4	3	5	3	3
z toho platy a OON	56	56	57	51	59	56
ZŠ Svitavy, Riegrova 4	100	100	100	100	100	100
z toho spotřeba materiálu	2	2	2	2	2	2
z toho spotřeba energie	7	6	6	5	5	6
z toho opravy a udržování	1	2	2	1	3	2
z toho ostatní služby	3	3	3	2	3	3
z toho platy a OON	52	52	54	50	56	53
ZŠ Svitavy, Felberova 2	100	100	100	100	100	100
z toho spotřeba materiálu	7	7	8	7	8	7
z toho spotřeba energie	8	6	5	4	4	6
z toho opravy a udržování	2	1	1	5	4	3
z toho ostatní služby	3	3	2	3	3	3
z toho platy a OON	51	52	54	47	52	51
ZŠ Svitavy, nám. Míru 4	100	100	100	100	100	100
z toho spotřeba materiálu	1	1	1	1	1	1
z toho spotřeba energie	7	7	5	5	5	6
z toho opravy a udržování	1	3	2	4	5	3
z toho ostatní služby	2	2	3	3	4	3
z toho platy a OON	54	57	56	54	56	55

Zdroj: Rozbory hospodaření základních škol, vlastní zpracování